Ե. ՏԱՐԻ 1438 ԹՎԻՆ ՀԱՅՈՑ 4380 ՍԱՀՄԻ 10 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 25 ՍԵՊԵԼԻՐ 1306

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՎԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳԱԼԱԹԻԱՅԻ ԵՒ ԱԶԳԱՑԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԵՎ ԱՅԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ՈՒՂՂԵԼ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԱԼԱԹԻԱ, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ՈՒՆԱՑԵՐՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան, գաղեկան արժողութիւն	160
» » կիսամեայ » »	80
» » եռամսեայ » »	40
Դուռսոյ » եւ տեղական »	
թղթատարով տարեկան » »	240
Դուռսոյ համար եւ տեղական	
թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներէ տարեկան գինը	58
» » վեցամսեայ »	26

Դուռս զրկուած լրագրաց համար եւ ծանրոցներու ծանրութեան վրայ է խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԳԵՐԵՎԱՃԱՌՆ ՅԱՓԻՒԿԷ

Պերլին, 26 հոկտ. — Կայսրութեան պաշտօնական լրագիրը կը հրատարակէ Զանզիպարի գերմանական ընդհանուր հիւպատոսին տեղեկագրերն, ապացուցանող թէ արաբական ապստամբութիւնն, որ շահ ունի գերեւոյթ տուր եւ առին մէջ, ճշմարիտ հակառակորդն է Գերմանիոյ յարաբերեան Ափրիկէ։

Նոր Տէսպէ Ալիէմտէ Զանզիպարի, արեւելեան Ափրիկէի գեպքերուն վրայ հիւպատոսական տեղեկագրերն հրատարակելով, կ'ըսէ թէ այս վիճակ ամոթաբեր է ներկայ լուսաւորեալ դարուս, և շահակից ազգաց միաբան գործողութեամբ մը եւեթ կարելի է վերջ տալ այս վիճակին։

ՎԻՒԼՀԵԼՄՊԵՐԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԿՐՕՆԱՎԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մունիխ, 26 հոկտ.— Միւնիխի Նոյէ Էրէյ լրագրոյն մէջ Վիլհելմպերկի Թագաւորին դէմ բուռն յօդուած մը հրատարակեցաւ, որ սկզբնաւորութիւն թուի լինել լրագրական յարձակումներու, նման այն լրագրական յարձակման որոյ հետեւանք եղաւ Պավիերայի Լուտվիկ Թագաւորին արգելքի ներքեւ դրուիլը։ Գերման լրագրաց ոմանց մէջ ալ կ'ըսուի թէ Վիլհելմպերկի Թագաւորը գաղտնապէս ի կաթոլիկութիւն յարեր է, և դիտել կը տրուի թէ Վիլհելմպերկի մէջ կաթոլիկ Թագաւոր մը անկարելիութիւն մ'է։ Նոյն լրագիրը դժգոհութեամբ կը յիշեն նաեւ Թագաւորին երկար ժամանակ օտար երկիրներ անցուցանելն, և կը գանգատին թէ իւր ժողովրդեան և իւր երկրին հոգ տարած չունի։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Պոլսէն, 26 հոկտ. — Նաթալի Թագուհին, Թէոդոս Արքեպիսկոպոսին վճիռն իմանալով, անմիջապէս սա պատասխանը զրկեց.

«Ձեր որոշումն ստանալէ յետոյ, կը «հաստատեմ թէ մեր Սուրբ Օրթոդոքս «եկեղեցւոյն օրինաց համեմատ ենքեալ «միութիւն մը չի կրնար խզուիլ պաշտօնական լրագրոյ մէջ հրատարակեալ զեկուցմամբ մը։ Նշանակեցէք «թէ ձեր որոշումը չեղեալ կը համարիմ, անվաւեր, և զուրկ օրինական «արժէքէ։»

Նաթալի Թագուհին ծանոյց Ռուսիոյ Արքունեաց թէ նոյմ. 8ին Փեթերսպուրգ պիտի հասնի։ Անմիջապէս հրաման տրուեցաւ իրեն համար պատրաստելու Զմեռնային Պալատան այն յարկերն ուր վերջերս հիւրընկալուած էր Ցունասատանի Թագուհին։ Սլաւ մասնախումբք մեծ ցոյց մը կը պատրաստեն Նաթալի Թագուհւոյն գալստեան համար։

—Պերլին, 26 հոկտ.—Պ. Քրիսթիչի նախարարութիւնն լիշխանութեան վրայ պիտի մնայ միայն իմանալու համար թէ ամուսնալուծման գործոյն մէջ արքայական որոշումն ի՞նչ տպաւորութիւն կ'ընէ երկրին մէջ և օտար երկրաց մէջ։ Որովհետեւ ամեն կուսակցութիւն կը լուսայ թէ ինք պիտի կոչուի յիշխանութիւն, ամենքին կը յայտարարեն թէ կ'ընդունին կատարեալ իրողութիւնը։ Նոյն ինքն Պ. Քիրոշանաէ, Թագուհւոյն փաստաբանը, Պուքրէշ գնաց իւր փաստաբանական փոխանորդութիւնը Թագուհւոյն ետ դարձնելու, յայտարարելով թէ ինք զայս պաշտօն ընդունած էր Կոնսիստորիային և Սինոդին առջեւ պաշտպանելու համար Թագուհին, բայց Թագաւորին անձնական որոշման առջեւ հարկադրեալ է քաշուիլ գործէն։

—Վիէննա, 25 հոկտ.—Այս առաւօտուան եկաւ թէ Պ. Քիրոշանաէ մտադիր է Թէոդոս Մետրապոլտին որոշման դէմ բողոքել Կ. Պոլսոյ յունական Պատրիարքին։ Բայց նոր տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ Թէոդոս Արքեպիսկոպոս իւր որոշումը տալէն առաջ թէ՛ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին կարծիքն առեր է և թէ ի Թրանսիլվանիա Քարլովիցի յոյն Արքեպիսկոպոսին, և Պատրիարքն և Արքեպիսկոպոսն հաւաներ են։ Բայց ինքնօրէն եկեղեցւոյ մը Պետին դէմ նոյն եկեղեցւոյ Սինոդին միայն բողոք կրնայ բարձուիլ։ Եւ ամուսնալուծման ամենէն աւելի հակառակող Դեմետրիոս և Նիքաթէս Եպիսկոպոսունք պաշտօնանկ եղան Թագաւորին հրամանաւ, այնպէս որ Սինոդն առարկութիւն չի հաներ Մետրապոլտին որոշման դէմ։

Երէկ հրաման զրկուեցաւ բուխարեստ Սերպիոյ կղերին՝ եկեղեցեաց մէջ հռչակելու արքայական ամուսնալուծումն, և այսօր ներքին գործոց Նախարարն հրահանգներ զրկեց գաւառապետաց և քաղաքապետաց՝ նախորդ Թագուհւոյն պատկերները վերցնելու ամեն հասարակային շէնքերէ։ Ամուսնալուծման վճռամբ վերջ գտաւ նաև այն թոչակ զոր Թագուհին կ'ընդունէր արքայական անձնական գանձէն, և այսուհետեւ իւր անձնական հարստութեամբ եւեթ պարտի ապրիլ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Թրանսիլվանիոյ Հերմանշթատ քաղաքին մէջ Ռումանիոյ յունական եկեղեցւոյն մէկ ընդհանուր ժողովը գումարուած է այս օրերս։ Այս ժողով որոշում մը տուաւ որով կը խզէ Ռուսիոյ յունական եկեղեցւոյն հետ ունեցած վերջին կապը։ Զի հրամայեց որ ռուման եկեղեցւոյ ժամագիրքն այսուհետեւ լատին տառերով տպուի փոխանակ սլաւեան տառերու։

Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒԶԷ ՁՕՐ. ՊՈՒԼԱՆԺԷ

Ձօր. Պուլանժէ հոկտ. 24ին ներկայացաւ Սահմանադրութեան վերաքննիչ ծանձնաժողովոյն, և իւր գաղափարաց նկատմամբ իրեն ուղղեալ հարցմանց պատասխանեց աւելի կամ նուազ։ Որովհետեւ միշտ կը լեղյեղէր թէ Երեսփոխանաց ժողովը պէտք է լուծուի, հարցուեցաւ թէ ի՞նչպէս կարելի է այդ։ Պատասխանեց թէ Երեսփ. ժողովը կրնայ հրաւիրել Հանրապետութեան Նախագահն՝ իւր լուծումն առաջարկել Մերակոյտին։—Բայց եթէ նոր Երեսփոխանութեան առաջարկած սահմանադրական վերաքննութեան արդի Մերակոյտն հակառակի՞։ — Ձօրավարը կ'ըսէ թէ նոր Երեսփոխանութիւնն ա՛նպիսի ճնշում ի գործ կրնայ դնել Մերակոյտին վրայ, որ սա հարկադրի հաւանիլ վերաքննութեան։—Բայց եթէ Մերակոյտը տակաւին հակառակի՞։ — Ձօրավարը որոշ բան մը չառաջարկեր, և միայն երկրէն կամաց կը յեղուի։ Սահմանադիր ժողովոյ մը գումարում կը պահանջէ Սահմանադրութեան վերաքննութեան համար, և եթէ Դիկտատորութեանհաստատման վտանգ մը ծագի, Սահմանադիր ժողովոյն կը թողու պատշաճ միջոցները ձեռք առնուլ անոր դէմ։ Որովհետեւ Պուլանժէ սիրահարած է ամերիկեան Սահմանադրութեան և զօրեղ գործադիր իշխանութիւն մը կ'ուզէ տեսնել, իրեն հարցուեցաւ թէ ի՞նչ կ'ուզէ ընել Հանրապետութեան Նախագահութիւնը։ Պատասխանեց որ եթէ Նախագահութեան չնչումն առաջարկուի, ինք քուէ կուտայ չնչման։—Պուլանժէ չուզեր ըսել թէ Նախագահն ուղղակի ժողովրդէ՞ն ընտրուի թէ ժողովրդեան ընտրած ընտրողաց կողմէն։—Հարցուեցաւ թէ Նախագահի պատասխանատուութիւն ըսելով առ ժողովո՞ւրդն պատասխանատուութիւն կը հասկնայ։ Պատասխանեց թէ Սահմանադիր ժողովն ի հարկին կարող է պաշտօնանկ ընել Նախագահն. ապա թէ ոչ, Նախագահութիւնը Դիկտատորութիւն կը դառնայ։—Առ այս առարկեցաւ որ եթէ Սահմանադիր ժողովն ընտրէ Նախագահն, անշուշտ կարող է պաշտօնանկ ընել զնա. բայց եթէ ժողովրդային ուղղակի քուէարկութեամբ ընտրուի Նախագահն, որո՞ւն պատասխանատու կը լինի։—Պուլանժէ պատասխանեց թէ վերէն վար, Նախագահէն ցլսնարհագոյն պաշտօնեան, պատասխանատուութիւն կը պահանջէ ինք։—Ծանձնաժողովոյ անդամ մը դիտել տուաւ թէ զօրավարին գաղափարով պատասխանատուութիւնը դատարկամաստ բառ մը կը դառնայ, ճիշդ ինչպէս Նափոլէոն Գ. կը յաւակնէր առ Ազգն պատասխանատու լինել, բայց քուէ տալու համար առ Ազգն հրաւէր կարդալու իրաւունքն իրեն մեծաշնորհ կ'ընէր։ Հարկ է ուրեմն որ Պուլանժէ բացորոշ ըսէ թէ ի՞նչ կը հասկնայ «Նախագահի պատասխանատուութիւն»։—Պուլանժէ չատացաւ պատասխանելով թէ իւր գրութիւն կայսրութեան դրութիւնը չէ, և թէ ինք նոյնչափ հանրապետական և ժողովրդական մարդ է որչափ Ծանձնաժողովոյ ո՛և է անդամն, Իրեն պատասխանուեցաւ թէ Ամերիկայի մէջ Նախագահական պատասխանատուութիւն բան մը կը նշանակէ, բայց Ֆրանսայի պէս կեդրոնական երկրի մը մէջ, ուր միայուն մեծ բանակ մը կայ, միայն առ երկրն կամ առ ժողովուրդն պատասխանատու Նախագահ մը բոլորովին պատասխանատուութենէ զերծ համարելի է։

Պուլանժէ Մերակոյտի ջնջման փափաքող է։ Զուզեր զօրաց թոյլ տալ քաղաքականութեան միջամտելու, եւ չի հաւանիր քուէարկութեան իրաւունք տալ զինուորաց։ Բայց եթէ Հանրապետութեան Նախագահ չպիտի կենայ, ո՞վ պիտի կազմէ գործադիր իշխանութիւնը։—Պուլանժէ Հանրապետութեան Նախագահին տեղ երեք կամ հինգ անդամէ բաղկացեալ գերագոյն Վարիչ Մարմին մը կառաջարկէ, ճիշդ ինչպէս կար Զօրավար Պոնափարթի յիշխանութիւն անցնելէն առաջ։ Պուլանժէի փափաքածն է այնպիսի գործադիր իշխանութիւն մը որ Խորհրդարանին ստորադաս չլինի։—Ի՞նչ պէտք է ընեն Հանրապետականք եթէ Սահմանադիր ժողովը վերահաստատէ զՄիապետութիւն։—Պուլանժէ կ'ըսէ որ եթէ Միապետութիւնը չաջակցի ընդհանուր քուէարկութեան ազատ կիրառութիւնն, ինք, Հանրապետականաց հետ, նուիրական պարտաւորութիւն պիտի համարի ապստամբութիւնը։ Պուլանժէ համոզուած է որ ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւնն Հանրապետութեան յարեալ է, և Միապետութիւնը վերահաստատելու ո՛և է փորձի մը ժողովրդեան երկու երրորդ մասը պիտի ընդդիմանայ զէն ի ձեռին։

Վերջապէս, ամեն հարցմանց աւելի կամ նուազ խուսափողական պատասխան տալով, Պուլանժէ չուզեց վշտացնել ո՛չ Հանրապետականներն, ո՛չ Պոնափարթեաններն, ո՛չ ալ Պուլանժէականներն։ Ծանձնաժողովոյ անդամք անհամբեր հարցուցին. «Բայց ի՞նչ է ձեր բուն կարծիքն։ Ունի՞ք կարծիք մը, և ի՞նչ է։»

—«Այո՛, թերեւս ունիմ կարծիք մը, բայց ինձ կը պահեմ զայն», պատասխանեց Պուլանժէ, և այս զարմանալի պատասխանով վերջացաւ իւր հարցաքննութիւն։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Պերլին, 27 հոկտ.—Վիլհելմ Կայսր երէկ ընդունեց Պերլին քաղաքին մէկ պատգամաւորութիւնն, առաջնորդութեամբ քաղաքապետ Գ. Ֆորքէնպէքի, և մատուցեալ ուղերձին ի պատասխան, ըսաւ.

«Իմ բացակայութեան միջոցին իմ ընտանեացս գործերովը պարապեր են ա՛նպիսի կերպով մը որուն ո՛չ մէկ անհատ թոյլ չպիտի տար։ Կը լսուամ որ այդ բան ուրիշ անգամ տեղի չունենար։»

(Ակնարկութիւն Ֆրետերիկ Կայսեր ծննդեան տարեդարձին օրը Պերլինի քաղաքային խորհրդոյն առ Ֆրետերիկ Կայսրուհին դիմելուն, և ի պատիւ հանգուցեալին յիշատակարան մը կառուցանելու առաջարկութեան։)

Կայսրը Պ. Ֆորքէնպէքի ձեռքը չսեղմեց, և իրեն ներկայացնել չտուաւ պատուիրակութեան անդամները։

—Պերլին, 27 հոկտ.—Նասաուի Ազատիք Դուքսն յայտարարեց որ երբ Հոլլանտոյ Թագաւորը մեռնի, ինք Լիւքսեմպուրկի մեծ-դքսական գահին յաջորդելու իրաւունքէն պիտի հրաժարի ի նպաստ իւր Վիլհելմ որդւոյն, որ գընդապետ է աւստրեան բանակին մէջ։

—Շարլոթենբուրգ, 27 հոկտ.—Նախարարաց Խորհուրդն որոշեց դատի ենթարկել Նեչտրէ Ն-Իրլիրէն լրագրոյն Վիւրթեմպերկի Թագաւորին վրայ գրած յօդուածին հեղինակը։

—Լոնդոն, 27 հոկտ.—Թոյլ կը մերժէ անգլեւգերմանական միաբան գործողութիւն մը յարեւելեան Ափրիկէ, (ընդդէմ գերմանաւութեան)։

—Նիւ-Եորք, 27 հոկտ. —Նախագահ Ֆիլիպէնտ անգլ. կառավարութենէն խնդրեց պաշտօնանկ ընել Ուաշինկթընի անգլ. դեսպան, զԼորտ Սաքվիլ, (որ, անձնական նամակ մը գրելով անգլիացի ամերիկացի բարեկամի մը, խորհուրդ տուած էր ի նպաստ Ֆիլիպէնտ Նախագահին քուէ տալ առաջիկայ ընտրութեանց մէջ, նամակ զոր քանի օրէ ի վեր չաբաչար կը քննադատեն ամերիկեան լրագրերը ամեն կուսակցութենէ, իբրեւ ապօրէն միջամտութիւն օտար իշխանութեան մը կողմէ։)

—Փարիզ, 27 հոկտ. —Պուլանժէական լրագիրն Ռիւոր կ'ըսէ թէ դաւադրութիւն մը կայ Պուլանժէ զօրավարն անհետ ընելու։

—Նախագահ Պ. Քառնոի մէկ հրամանագրով, օտարազգեաց մինչեւ 1889 յունուար 1 պայմանաժամ կը տրուի իրենց ի Ֆրանսա բնակութեան վերաբերեալ յայտարարութիւններն ընելու, քանի որ տրուած միամսեայ պայմանաժամն աւարտած է և չատեր դեռ չէին կրցած արձանագրուիլ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐՆ Ի ԹԻՖԼԻՍ

Շարունակում ենք նկարագրել Նոյա Մեծութիւնների այցելութիւնները, կրկին հետեւելով առաւ պաշտօնական Քէյշաղ եւ Նովէյ Վրէմիա լրագիրներուն։

Սեպտեմբերի 29ին ազնուականներու տրուած պարահանդէսը շատ փառաւոր էր։ Ժողովարանը դրսից զարդարուած և գեղեցիկ լուսաւորուած էր, իսկ նրա առաջ խրմբուած ահագին բազմութիւնը աւելի հետաքրքիր կերպարանք էր տալիս երեկոյեան հանդիսին։ Ժողովարանի շինութիւնը ներսից աւելի չքեղ էր զարդարուած՝ ծաղիկներով և զորգերով։ Երեկոյեան ժամի 9ին սկսեցին հաւաքվել հրաւիրվածները, որոնք մեծ մասամբ ազնուականներ՝ յատկապէս այդ օրվայ համար պատուիրված «հանդերձներով» էին, իսկ մնաց մասը տեղական շորերով և ֆրակներով։ Կանայք փայլում էին իրանց զոյգոյն և չքեղ հագուստներով։ Ժողովարանի դահլիճները լի էին կատարելապէս։ Ժամը մոտ 9¾ին փողոցում թնդաց «ուրա», որը նշան էր արդէն, որ Նոյա Մեծութիւնները եկան, Վերջապէս ժողովարանի դահլիճում երեւացին Թագաւոր Կայսրը և Թագուհի Կայսրուհին։ Կայսրը հրեւանեան գնդի նշանագգեստով էր։ Թագաժառանգը չէրքէզկայով էր։

Նոյա Մեծութիւնների գալուց մի փոքր յետոյ սկսուեցաւ «պոլոնեզ»։ Կայսրուհին անցաւ ծերունի իշխան Բագրատիոն-Մուսխանով հետ, Կայսրը՝ իշխանուհի Բէթեան Օրբէլիանու հետ, իսկ Թագաժառանգը իշխանուհի Մէլիքովայի հետ։ Անցնելով գահլիճը Նոյա Մեծութիւնները բռնեցին իրանց առաջվայ տեղը և սկսեցին խօսակցել ներկայ եղող տիկինների հետ, որոնցից երբեք, այն է իշխանուհի օրիորդներ՝ Մէլիքովա, Արզումանովայա-Երկայնարազուկ և Սուքրատովա հէնց նոր արժանացել էին Փրէյլինայի կոչմանը։

Մի փոքր անց լսվեց Վրատանին լաւ ծանօթ և սիրելի «դահիրայի» ձայնը. անմիջապէս կազմվեց մի փոքրիկ շրջան և սկսվեց «լեզգինկան», որը, ինչպէս երեւաց, դուր եկաւ Նոյա Մեծութիւններին և Նոյա ցանկութեամբ երկրորդ անգամ կրկնվեց։ Լեզգինկայի վերջանալուց յետոյ Նոյա Մեծութիւնները հեռացան ետեւի սենեակները։

Դրանից յետոյ սկսվեցան ոգեւորված պարերը։ Այդ պարերին մասնակից էին Թագաժառանգը պարելով Տիկին Շերեմետեւայի հետ, և Մեծ Իշխան Գէորգի Ա. Լէքսանդրովիչ։ Ժողովարանի դահլիճներից մէկում պատրաստված էր ճոխ սեղան, գեղեցիկ խմիչքներով։

Ուղիղ ժամը 11½ին Նոյա Մեծութիւնները հեռացան ժողովարանից և վերադարձան պալատը, իսկ մնացած հիւրերը դեռ երկար մնացին ժողովարանի դահլիճներում՝ շարունակելով պարել եւ ուրախանալ։

Միւս օրը, սեպտեմբերի 30ին, առաւօտեան 10½ ժամին, Նոյա Մեծութիւնները, ուղեկցութեամբ պալատի մինիստր Վլասովցով-Դաշկովի, զինուորական մինիստր Վանովսկու, Կովկասեան կառավարչապետ իշխան Դոնդուկով Կորսակովի և ուրիշների պնայելն Նաթլուղ, հանդիպելով փողոցներում ժողովրդի սուրայնոյ, Ցիցիանովի զաւակների վրա մայանանուշները ներկայացրին Նոյա Մեծութիւններին իրանց պատրաստած ընծաները։ 10 ժամ 40 րոպէին Նոյա Մեծութիւնները մտան Նաթլուղի զինուորական հիւանդանոցը, այցելեցին հիւանդանոցի սենեակները, անդամահատական կարիները, ֆելդշերեան դպրոցը, եւ հիւանդներին։ Դրանից յետոյ Նոյա Մեծութիւնները մտան հիւանդանոցի եկեղեցին, և ապա այցելեցին Նադեժդեան ազնուական քոյրերին և Նադեժդեան ապատարանը։ Ժամը 12ին Նոյա Մեծութիւնները դարձան պալատը, ուր պատրաստված էր ընտանեկան նախաճաշիկ։

Ժամը 2ին, կէսօրից յետոյ, Նոյա Մեծութիւնները, բարձրաստիճան անձերի ուղեկցութեամբ, բարեհաճեցին այցելել Կովկասեան ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուն և մուզէյի դիրեկտոր Բադդէ։ Օգուստոփառ ճանապարհորդները մեծ ուշադրութեամբ դիտեցին ամբողջ մուզէյը, որը տուեց մի ժամ։ Դուրս գալիս Նոյա Մեծութիւնները բարեհաճեցին իրանց անունները ստորագրել այդ նպատակով առանձին պատրաստած թերթի վրա։

Մուզէյից Նոյա Մեծութիւնները անցան իգական գիմնազիան, ուր խմբված էին տեղական օրիորդաց և դարոցների աշակերտուհիներից ընծաներ, և կովկասեան ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուի ուղեկցութեամբ շրջագայելով գիմնազիան, Նոյա Մեծութիւնները, աշակերտուհիների «սուրայնոյ» ուղեկցութեամբ, գընացին Կովկասեան զինուորական մուզէյի նոր պատրաստած շինութիւնը, ուր Նոյա սպասում էին մուզէյի դիրեկտոր Բադդէ և ժեներալ-մայոր Էրնս։ Նոյա Մեծութիւնները բարեհաճեցին նայել պատկերները և մուզէյը, որը առ այժմ բոլորովին պատրաստ չէ։

Զինուորական մուզէյից Նոյա Մեծութիւնները գնացին կադետների կորպուսը, շրջագայեցին այդ զինուորական դպրոցը, լսեցին աշակերտների նուագը եւ երգերը, և «սուրայի» ուղեկցութեամբ ժամը 4¾ին դարձան պալատ։

Նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 7ին, տեղի ունեցաւ պարտուած ճաշ, որին ներկայ էին բարձր հոգեւորականները, ի միջի այլոց Վեհափառ Մակար Կաթողիկոսը, պալատական ատիճանաւորները, քաղաքացիական և զինուորական բարձր պաշտօնեաներ, ազնուականներ եւ կանայք։

Սեպտեմբերի 30ին, երեկոյեան Մուշտաիդ այգումը կայացած ժողովրդական զբօսանքը չատ փառաւոր էր։ Մէքայէլեան փողոցը, որտեղ պէտք է անցնէին Նոյա Կայսերական Մեծութիւնները չքեղ զարդարված էր։ Մուշդաիդի դրանը շինված էր յաղթական կամար, որի վրայ գրած էր՝ «Ծնողաց պատիւ»։ Մուշդաիդը ևս փառաւորապէս զարդարված էր։ Այգու առաջին հրապարակի վրա շինած էր չքեղ պավիլիոն, ասիական արեւելեան ճաշակով։ Էլէկտրական լուսաւորութիւնը գիւթական կերպարանք էր տուել այգուն, ուր խրմբված էր ահագին բազմութիւն՝ կանայք՝ թանգագին հագուստներով, իսկ տղամարդիկ՝ ֆրակներով, նշանագգեստներով և չէրքեզկաներով։

Ժամը 9½ին Նոյա Կայսերական Մեծութիւնները եկան Մուշտաիդ։ բազմութիւնը «ուրա» գոչելով ընդունեց Բարձր Հիւրերին, որոնք անցան պավիլիոնի դահլիճը և տեղաւորվեցան արքայական լօժայում։ Մի փոքր ժամանակից յետոյ արքայական լօժայի առաջ շինված տեղերում սկսվեց «լեզգինկան», որը բաւական երկար տեւեց և ինչպէս և այս անգամ, չատ դուր եկաւ Նոյա Մեծութիւններին։

Հետաքրքիր էր և այն, որ այգում ծառուղիներից մի քանիսում գցել էին տեղական սովորութեամբ «սուփրաներ», ուր հանքարները, թով աւելի քան 500 մարդ, ուտում և խմում էին, հիւրասիրելով անցուդարձ անողներին գինով։

Ամենից մեծ ուշադրութիւն գրաւեց հրախաղութիւնը, որը պատրաստված էր Մուշտաիդի դիմացի բլրի վրա, կուրի միւս կողմում։ Երբ Նոյա Մեծութիւնները անցան պավիլիոնի արեւմտեան կողմը՝ որը դարձրած էր դէպի կուրը, ահագին բազմութիւնն էլ խռնվեց դէպի այն կողմը հրախաղութիւնը տեսնելու համար։ Սեղ գցելու տեղ չը կար։ մարդիկ խռնված էին միմեանց վրա աներեւակայելի կերպով։ Ի նկատի ունենալով այդ, իշխան Դոնդուկով-Կորսակով գիմեց Թագաւոր-Կայսրին և ասեց. «Ներեցէք, Ձերդ Մեծութիւն, այստեղի ժողովուրդը պարզ է. բայց ոչ մի տեղ իշխողը աւելի հանգիստ չէ կարող լինել, որքան սա ժողովրդի մէջ։»

Հրախաղութիւնը հաստատ մի ժամ տեւեց, իր գեղեցկութեամբ և չքնաղութեամբ ամենքին հիացմունք պատճառեց, միեւնոյն ժամանակ երկիւղ պատճառելով կանանց իր արձակած թնդիւններով։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՄԷՄՈՆ

ԿԱՄ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. երեկի Բ-էն ե- վերջ)

Այսպէս Մէմնոն, առաւօտուն ի բաց թողլով կիներն, տեղանի չափազանցութիւններ, խաղը, վէճը և մանաւանդ արքունիքը, գիշերուընէ առաջ խարուած և գողցուած էր կնոջմէ մը, գինովցած, խաղացած, վէճ մ'ունեցած էր, աչքին մէկը պակսեցուցած, և արքունիք գացած էր ուր ծաղրած էին զինքը։

Զարմացումէն քար կտրած եւ ցաւէն յոյժ ի խոր խոցեալ, կը վերադառնայ տրտում տխուր։ Կ'ուզէ տունը մտնել. անդ կը գտնէ արքունի բարապաններ որք իւր տունը կը պարպէին իւր պարտատէրոց կողմէ։

Սօսուոյ մը ներքեւ կը մնայ գրեթէ նըուաղեալ. անդ կը հանդիպի առաւօտեան գեղեցիկ կնոջ որ կը շրջագայէր իւր սիրելի մօրեղբօր հետ, և որ բարձր քրքիջ մ'արձակեց տեսնելով զՄէմնոն աչքին վերայ սպեղանիով մը։ Գիշերը վրայ կը հասնի, Մէմնոն կը պառկի իւր տան պատերուն քով սիրուած յարդին վրայ։ Տենդը զինքը կը բռնէ, որոյ տաղնապին մէջ կը ննջէ, եւ ահա երկնային ոգի մը կ'երեւի իւր երազին մէջ։

Լուսով համակ շողշողուն էր նա. վեց գեղեցիկ թեւեր ունէր, բայց ո՛չ ոտք, ո՛չ գլուխ, ո՛չ ագի, և ո՛չ բանի մ'ալ կը նմանէր։ «Ո՞վ ես դու, ըսաւ նոա Մէմնոն։ —Քու բարի ոգիդ, պատասխանեց ոգին։ —Վերադարձուր ինձ ուրեմն աչքս, առողջութիւնս, իմաստութիւնս, ըսաւ Մէմնոն»։ Ցեռոյ պատմեց նոա թէ թէ ինչպէս կորսնցուցած էր բոլոր ասոնք մէկ օրուան մէջ։ «Ահաւասիկ արիածներ որք մեր բնակած աշխարհին մէջ երբէ՛ք չեն պատահիր, ըսաւ ոգին։—Եւ ո՞ր աշխարհն է ձեր բնակածը, ըսաւ վշտացեալ մարդը։ —Հայրենիքս, պատասխանեց ոգին, արեգակէն հինգ հարիւր միլիոն մղոնաւ հեռի փոքր աստղի մը մէջ է Սիրիուսի մօտ, զոր ասկից կը տեսնես։ — Գեղեցի՛կ երկիր, ըսաւ Մէմնոն. ի՞նչ, դուք ձեր քով չ'ունի՞ք լրբուհիներ որք խեղճ մարդուկը կը խաբեն, մտերիմ բարեկամներ որք կը շահին անոր ստան և մէկ աչքը կը հանեն։ Ունի՞ք դուք սնանկացողներ, նախարարներ, որք կը ծաղրեն զձեզ, արդարութիւն զլանալով ձեզ։ — Ո՛չ, ըսաւ ստաղին բնակիչը, ասոնցմէ և ոչ մին ունինք. մենք երբէ՛ք կիներէ չ'ենք խաբուած, վասն զի չունինք. սեղանի շուայլ կերուխումներ չենք ըներ, վասն զի չենք ուտեր բնաւ. սնանկացեալներ չունինք բնաւ, վասն զի մեր քով ո՛չ ոսկի կայ ո՛չ արծաթ. ո՛չ ոք կրնայ մեր աչքը պսպիտեցնել, վասն զի մենք չունինք մարմին մեր մարմնոյ ձեւով շինուած. եւ նախարարք երբէ՛ք անարդարութիւն չեն ըներ մեզ, վասն զի մեր փոքրիկ աստղին մէջ ամեն ոք հաւասար է։»

Մէմնոն ըսաւ նոա յայնժամ. «Տէ՛ր, առանց կնոջ եւ առանց ճաշի, ձեր ժամանակն ի՞նչ բանով կ'անցնէք։—Հսկելով բոլոր այն գունտերուն վրայ որք մեզ յանձնուած են, ըսաւ ոգին. եւ կուգամ մխիթարել զքեզ։—Աւա՜ղ, պատասխանեց Մէմնոն, ինչո՞ւ երէկ գիշեր չեկաք, ա՛ռնչամի խենթութիւններէ արգիլելու համար զիս։—Ասասնի, անդրանիկ եղբօրդ քոմնի էի, ըսաւ երկնային ոգին. քան զքեզ աւելի ողբալի վիճակի մը մէջ է նա. Նորին շնորհավայլ վեհափառութիւնն, արքայն Հնդկաց, որոյ արքունիքը գտնուելու պատիւն ունի եղբայրդ, փոքր անխորհրդապահութեան մը համար փորել տուած է անոր երկու աչքերը, եւ այժմ իսկ բանտի մը մէջ դրուած է ձեռքերն ու ոտքերն շղթայակապ։—Արդարեւ կ'արժէ, ըսաւ Մէմնոն, ունենալ բարի ոգի մը ընտանեաց մը մէջ, որպէս զի երկու եղբարց մին լինի մականի, միւսը կոյր, մին յարգի վրայ պառկած, միւսը բանտին մէջ։—Քու վիճակդ պիտի բարեփոխուի, պատասխանեց ստաղային կենդանին. ճշմարիտ է որ միշտ միականի պիտի մնաս դու. բայց ասոր ալ փոխարէն բուսական երջանիկ պիտի լինես, միայն թէ անգամ մ'ալ կատարելապէս իմաստուն լինելու յիմար որոշումը չընես։—Ուրեմն այդքան անկարելի բա՞ն մ'է իմաստութեան հասնելն, գոչեց Մէմնոն հառաչելով։—Այնքան անկարելի, պատասխանեց միւսն, ո՛րքան լինիլ կատարելապէս յաջողակ, կատարելապէս ուժով, կատարելապէս զօրաւոր, կատարելապէս երջանիկ։ Մենք իսկ խիստ հեռի ենք ադոնցմէ. կայ մէկ աշխարհ ուր բոլոր ասոնք կը գտնուին. բայց, հարիւր միլիոն աշխարհներու մէջ, որք սփռուած են տարածութեան մէջ, ամեն ինչ ատիճանաբար տեղի կ'ունենայ։ Երկրորդին մէջ՝ քան առաջնոյն՝ աւելի նուազ իմաստութիւն ու հանգոյք կայ, երրորդին մէջ՝ քան երկրորդին՝ աւելի նուազ, այսպէս շարունակաբար մինչեւ վերջինն ուր ամեն ոք անթերի կերպիւ խենթ է։—Վախնամ, ըսաւ Մէմնոն, որ մեր հողագունտը տիեզերաց այն փոքրիկ տուներէն լինի ճիշդ զորովք պատիւ կ'ընէք ինձ խօսիլ։—Ո՛չ բոլորովին, ըսաւ ոգին. բայց անոնց կը մօտենայ. պէտք է որ ամեն բան իր տեղը լինի։—Բայց, ըսաւ Մէմնոն, բանաստեղծք ոմանք, իմաստասէրք ոմանք մեծապէս կը սխալին ուրեմն երբ կ'ըսեն թէ, ամեն ինչ քաջ է։—Ո՛չ, մեծ իրաւունք ունին այդպէս ըսելու, պատասխանեց բարձանց իմաստասէրը, նկատելով բանդակ տիեզերաց կարգադրութիւնը։—Ահ, պիտի հաւատամ ադոր, ըսաւ խեղճ Մէմնոն, միայն այն ատեն երբ այլ եւս միականի չը պիտի լինիմ։»

ՎՕԼԴԵՄԱՐ

Թարգ.

ԱՐՏԱՇԵՍ Մ. ՄԿՐԵԱՆ

Ժամը 12ը չը լրացած, նոցա Մեծութիւնները վերադարձան Մուշտայդից։ Ժողովուրդը անդադար «ուրա» էր գոչում։ Իսկ ժամը 12ին ինքը հասարակութիւնը սկսեց փոքր առ փոքր ցրվել։

Յաջորդ օրը, հոկտեմբերի 1ին, նոցա Մեծութիւնները պէտք է գնային Թիֆլիսից։ Առաւօտեան ժամը 6ից արդէն պալատի առաջ խմբված էր մեծ բազմութիւն, այդտեղ էին և հանդարները։ Պատարագն մոտ կանգնած էին բարձրաստիճան զինուորականները։ Ժամը 8ից մի փոքր անցած, դուրս եկաւ Թագաւոր Կայսրը և Թագուհի Կայսրուհին, Թագաժառանգը եւ Մեծ Իշխան Գէօրգի Ալէքսանդրովիչ։ Ներկայ եղող գինվորականներին մեծ բարեւ ասելուց յետոյ, նոցա Մեծութիւնները և իրանց թիկնապահները նստեցին կառքերը։ Գնացքը շարժվեց, և ժողովուրդը օդը թնդացրեց «ուրայով»։ Փողոցներում կանգնած էր ամեն տեղ մեծ բազմութիւն։ Նոցա Մեծութիւնները անցան Հալաբարով և ուղևորեցան դէպի Կախէթի Մինինգաի կոչված կալուածքը։ (Մշակ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒԽՏ
ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԱՅ ՀՈՐ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՈՂՋՈՅՆ ԵՐՈՒՍ. ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ
ԱՌ. ԱՄԵՆ. ԵՐՈՒՍ. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԱՌ. ԴԵՐ. ՏԵՂԱՊԱՀ ՍՐԲԱԶԱՆ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՈՑ ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՆԻՍՏԸ

Ազգային Ժողովը այս առաւօտ ժամ 5ին հանդիսաւոր նիստ բրաւ ի Մայր եկեղեցի։

Ունկնդիր Ժողովրդեան հազարաւոր բազմութիւն գրաւած էր Ժողովոյ չէջափակը, Մայր Տաճարին մէջ, ուր տեղի ունեցաւ նիստը։

Երուսաղեմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան առաջնորդութեամբ Երուսաղեմայ հրաւիրակ Տ. Մատթէ եպիսկոպոսին, Տ. Գէորգ վարդապետին և ուրիշ երկու վարդապետաց, մտաւ յեկեղեցի։ Նախագահական աթոռին քով պատրաստուած էր նաեւ աթոռ մը Տ. Յարութիւն Պատրիարքին համար ուր բազմեցաւ Ն. Ամենապատուութիւն։ Երուսաղեմայ Ս. Պատրիարքին կը հետեւէր պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն որ ի ձեռին կը կրէր Կ. Պոլսոյ պատրիարքական առան։

Յետ ընթերցման Բ. Դրան վաւերացման դրոյն, Մայր Դիւանի կողմէ պատգամաւորութիւն մը կազմուեցաւ յանուն Երեսփոխանութեան և յանուն կրօնական և քաղաքական ժողովոց երթալ հրաւիրելու համար զնորընտիր Ս. Պատրիարք Հայրն որ Պատրիարքարան կը գտնուէր։

Պատգամաւորութիւնը կը կազմէին. Դեր. Դարեգին եպիսկ. Սրուանձտեանց
» Հայրապետ » Դիմաքսեան
Արժ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան
» Յակոբ » » Փափազեան
» Տ. Սուքիաս Աւագ քահանայ
» » Սահակ » »
Վսեմ. Սարգիս էֆէնտի Ազարէգեան
» Միքայէլ » Մամիկոնեան
» Յովհաննէս » Նուրեան
» Տիգրան » Եուսուֆեան
Մեծ. Պարապետ » Սրվանձտեան
» Դաբրիել » Դաբրիելեան

Պատգամաւորը Դեր. Տեղապահ Ս. Հօր հետ եկան ի Պատրիարքարան և իբր մէկ քառորդ յետոյ առաջնորդեցին զՍ. Պատրիարք Հայրն ի Մայր Եկեղեցի։

Ատենապետ Տոքթ. Թիրեաքեան է. Էֆէնտի շնորհաւորական բանախօսութիւն մը արտասանեց զոր պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

Յետոյ, անձամբ տարաւ յանձնեց Սահմանադրութեան տեսրը, զոր ի ձեռին ունելով իւր ուխտը կատարեց Ամեն. Խորէն Պատրիարք։

Յետոյ բանախօսութեամբ մը իւր շնորհակալութիւններն ու իղձերն յայտնելով, մաղթանքներ ըրաւ վասն Վեհ. Սուլթանին որում ձայնակցեցան երեսփոխանք և ժողովուրդն որոտագին ծափահարութեամբ։

Երուսաղեմայ Ամեն. Պատրիարքն ևս բանախօսութիւն մ'արտասանելով իւր հրաժշտը մատոյց և շնորհաւորելով զնորընտիր Պատրիարքն, Պատրիարքական ասան անձամբ յանձնեց Ն. Սրբազնութեան։ Երկու Պատրիարքունք յուզմամբ ողջագուրեցին զիրար։

Յետոյ, Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի շնորհակալութեան քուէ առաջարկեց Երուսաղեմայ Ամեն. Պատրիարքին համար, որ տրուեցաւ հանդիսաւորապէս։

Ի դիւանէ կարդացուելով Տեղապահ Սրբազանի հրաժարականը, Ատենապետ էֆէնտի առաջարկութեամբ շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ նաեւ նմա։

Յետոյ շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ Նիկոմիդիոյ Ս. Առաջնորդին, համայն ազգայնոց և կարգադիր ժամանակին։ Ատենը փակուեցաւ ժամ 6ին։

Այդ հանդիսաւոր նստին ընդարձակ մանրամասնութիւնները պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Սրբազանը նախընթաց օր թագրիր մ'ուղղելով Դատական ու Կրօնական գործոց Վսեմ. Նախարարին, ծանուցած էր նորընտիր Ս. Պատրիարք Հօր ի Կ. Պոլիս ժամանումն և յանուն Ազգին շնորհակալութիւն յայտնած էր այն պատիւներու և ընդունելութեանց համար զորս կայս. կառավարութիւնն ըրած էր թէ՛ ի Նիկոմիդիա և թէ՛ ի Կ. Պոլիս։

Արդ, Դատական և Կրօնական գործոց Նախարար Վսեմ. Ճէվեդէթ փաշա երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցած է Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Սրբազանի վերոյիշեալ թագրերն, հանդերձ իւր պաշտօնագրով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօնը շնորհաւորելու համար երէկ Ազգ. Պատրիարքարան եկան Դեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան, Դեր Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեան, Մայր-եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդն առաջնորդութեամբ աւագերէց Տ. Սուքիաս Աւագ քահանայի, Վսեմ. Սերվիչէն էֆէնտի, Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտ, Վսեմ. Ստեփան փաշա Արսլանեան, Մեծ. Տոքթ. Թիրեաքեան էֆ., Մեծ. Սահակ էֆ. Ղազարոսեան, Մեծ. Անտոն էֆ. Հաճեան, Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Պոյաճեան, Մեծ. Ալիքսան էֆ. Խորասանճեան, Մեծ. Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան և Մեծ. Տիգրան էֆ. Բարաղամեան։

Արտաքին գործոց Նախարարութեան թարգման Կիւլլապեան Միքայէլ էֆէնտի երէկ Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ և յանուն Նախարար Վսեմ. Սալիա փաշայի շնորհաւորեց Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազանի Պատրիարքական պաշտօնը։

Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքական փոխանորդն, ընկերակցութեամբ եկեղեցականի մը և Պատրիարքարանի գործակատարին, երէկ Ազգային Պատրիարքարան եկաւ և յանուն Դեր. Ազարեան Սրբազանի շնորհաւորեց Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազանի Պատրիարքական պաշտօնը։

Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Սրբազանը գիր մ'ուղղելով երէկ Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Դեր. Ստեփան եպիսկոպոսին, յանուն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան շնորհակալութիւն յայտնեց այն պատիւներու եւ սիրալիր ընդունելութեանց համար զորս թէ՛ Ն. Գերապատուութիւն, թէ՛ տեղւոյն Կարգադիր ժամանակաւորն եւ թէ Նիկոմիդիոյ ազգայինք ըրած էին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ինչպէս նաեւ Ն. Ամենապատուութիւնն ի Կ. Պոլիս հրաւիրելու համար Նիկոմիդիա գնացող հրաւիրակաց։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երկուշաբթի իրիկուն Երուսաղեմատուն հրաւիրուեցաւ և Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի հետ ճաշեց։

Այսօր, լրագրոյս Դ. Երեսին մէջ կը հրատարակենք մեր Թղթակցին չորրորդ նամակն որ կ'ամփոփացուցնէ Ս. Պատրիարք Հօր ընդ առաջ գնացող հրաւիրակաց երթեւեկութեան և Նիկոմիդիոյ մէջ կատարուած ընդունելութեանց ու տրուած պաշտօնական այցելութեանց շարքը։ Թէեւ այս երեկոյթեանց գլխաւոր պարագաները շաբաթ օրէն արդէն հաղորդած ենք Աշխարհի ընթերցողաց, սակայն աւելորդ չենք համարիր հրատարակել նաեւ այս վերջին թղթակցութիւնն որ մանրամասն ծանօթութիւններ կը պարունակէ։

Թիֆլիսէն հոկտ. 10 թուականաւ կը հեռագրեն ռուս լրագրաց թէ կաւկասեան մահմետականաց երկու հոգեւոր պետերն, այն է Շեյխ Իւլ-Իսլամն և Մուֆթին ներկայանալով Հայոց Պարագոյն Կաթողիկոս Մակար Սրբազանին, յայտարարեցին թէ պարտաւորութիւն կ'ստանձնեն անձամբ եւ իրենց ստորադաս հոգեւորականութեան միջոցաւ քարոզել Մահմետականաց բարի կենակցութեան անհրաժեշտութիւնն հայազգի հետ։ Մահմետականութեան սոյն երկու պետերը Վեհ. Կաթողիկոսին խոստացան բառնալ տալու այն ամէն թշնամական զգացումներն զոր ունին իրենց Կաւկասեան դաւանակիցներն Հայոց նկատմամբ։

Աստրախանից, սեպտեմբերի 25-ից մեզ գրում են հետեւեալը։ «Շտապում եմ հաղորդել ձեզ մի տխրալի լուր։ Աստրախանի ամենամեծ և գեղեցիկ Պօղոս և Պետրոս հայոց եկեղեցին այրվում է։ Առ այժմ հիշյ յայտնի չէ թէ ինչից է առաջացել կրակը։ Կարծում են որ հրդեհը պատահել է մոմերի հետ անզգոյշ վարվելուց, կամ մոմերը միմեանց մոտ հաւաքելուց։ Կրակը բռնկել է աջակողմեան փոքրիկ սեղանից և ամբողջապէս այրվել է խորանը։ Այսօր դեռ շարունակվում է հրդեհը։ Հրաշէջները եռանդուն կերպով աշխատում են և յոյս կայ որ շուտով կը հանգցնեն։ Ամբողջ քաղաքը խռնվել է եկեղեցու առաջ, տեսարանը սարսափելի է։ Նշանակում եմ գէպի հրդեհը, իսկ մանրամասն տեղեկութիւնները հետեւեալ անգամ կը հաղորդեմ։ Զանգակների տխուր ձայնը անդադար կանչում է ժողովրդին օգնութիւն հասցնելու այրվող տաճարին։» (Մշակ)

ՅՈՒՅՑՀԱՆԴԷՍ ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս ծանուցինք, Ռուսիոյ դեսպանատան սրահներուն մէջ ի տես դրուած են հռչակաւոր նկարիչ Այվազովսքիի 24 նկարներ, որք կը ներկայացնեն զանազան տեսարաններ, — հրաշակերտ հանճարի եւ արուեստի։ Բազմաթիւ անձինք ամեն օր կը խռնին Ռուսիոյ դեսպանատունը, դիտելու այս եզական ցուցահանդէսն, որ բաց է առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ ժամ 4½ երեկոյեան (Ը. Ե.)։

Մուտքն է 5 ղրուշ։ Ցուցահանդիսին արդիւնքն յատկացեալ է բարեգործական գործերու։

Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ Թաղին աղգային երկսեռ վարժարանաց ի նպաստ կազմակերպեալ վիճակահանութիւնն, որ 30 սեպտեմբերին պիտի կատարուէր, յետաձգուած է 27 նոյեմբեր կիրակի առաւօտ ի ժամ 5։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Մաքուր թղթի վրայ գեղեցիկ տպագրութեամբ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

Վէպ Պոլսոյ հայ բարքերէ քաղուած

Գրէց

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

ՏՊԱԳՐ. ԱՐԵՒԵԼՔ ԵՒ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐԱՑ

ԳԻՆ 12 ՂՐՈՒՇ

ԿԷԳՐՈՆԱՏԵՂԻ Բիւզանդեան գրատուն, Զալաթիա, Սեղբոս խան։ — Կը գտնուի նաեւ հայ գրավաճառաց քով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիլէ Միւթէֆարիզ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեան սենեկի քարտուղարներէն Պէհճէդ պէյի։

Սանիէի երկրորդ աստիճան՝ արտաքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Թէվֆիգ եւ Ապտուլլահ պէյերու։

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն նախարարութեան գատական ճիւղի դիւանի քարտուղարներէն Նիքոլաքի էֆէնտիի եւ Պէյքթաշլի գալատա ճէլալ էֆէնտիի։

Զօրրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէյքթաշլի երեւելիներէն Հաճի Էմին էֆէնտիի։

Պ. ՋԱԲԲԱ

Ինչպէս ծանուցինք, Պ. Գոնդանդէն Զաբբա, մեծահարուստ յոյն մարգասէրը, նախընթաց օր առաջին անգամ մայրաքաղաքս եկաւ։ Վարնայի չոգենաւուն մէջ զինքն ընդունեցին Զաբբիոն վարժարանի վարչութեան բոլոր անդամք, հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Մավրոմագի և հելլէն գաղթականութեան քանի մը երեւելի անդամք։

Պ. Զաբբա իջնելով չոգենաւակ մը զոր Պ. Մավրոմագի իւր տրամադրութեան ներքեւ դրած էր, եկաւ ի Քարաքէօյ, ուր խուռն բազմութիւն մը փութաց նորա բարորութիւն և համակրական ընդունելութիւն մ'ըրաւ Նմա։ Ապա Բերա երթալով, Պ. Մավրոմագիի ընկերակցութեամբ այցելութիւն տրաւ Ցունասաեանի դեսպան Պ. Քունտուրիոդիի։

Պ. Զաբբա, ընկերակցութեամբ Եէնիտունիա Տիմիդրաքի էֆէնտիի, գնաց ապա ի կայս. պալատ և ընդունուեցաւ երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյէ, որ Վեհ. Սուլթանին հաղորդեց Պ. Զաբբայի յարգական մեծարանաց հաւատիքը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը ծանուցանել տուաւ հելլէն մարդասէրին թէ ուրբաթ օր պիտի ընդունի զինքն յաւարտ Սելամլըքի արարողութեան։ սակայն Պ. Զաբբա հարկադրեալ լինելով անմիջապէս մեկնիլ Յունաստան, խնդրեց Ն. Վեհափառութենէն որ այդ ունկնդրութեան պատիւը պահէ իւր վերադարձին, ինչ որ շնորհուեցաւ իրեն։

Անտի, Պ. Զաբբա գնաց իւր Զաբբիոն վարժարանն, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ երեւելեաց։ Վարժարանն այցելելէ յետոյ, աշակերտաց և ուրիշ հրաւիրելոց հետ ճաշեց։ Սեղանին վերայ, աշակերտաց մէջ բարերարին տեսքը չատ սրտայոյզ էր։ Այս առիթիւ քանի մը ատենաբանութիւնք եղան։

Պ. Զաբբա, հելլենական հիւպատոսարանին մէջ ընդունելէ յետոյ Պ. Քունտուրիոդիի փոխադարձ այցելութիւնը, չոգենաւ նստաւ Աթէնք երթալու համար։ Պ Մավրոմագի, Զաբբիոն վարժարանի վարչութեան անդամք և խուռն բազմութիւն մը ընկերակցեցան նմա մինչեւ չոգենաւ։

ՓՈՂՈՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աւասիկ քանի մը լրացուցիչ տեղեկութիւններ նոր փոխառութեան վերայ։

Եվմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա երկուշաբթի առաւօտ Օսմանիէ տպարանն երթալով, վերջնապէս ստացաւ արժէթուղթերն և յանձնեց Սիւլէյման Սուտի էֆէնտիի, որում պաշտօն տրուած է տանել յանձնել դայնս Տէօյչ Պանքի։ Փոխառութեան 75,000 առժամեայ արժէթուղթերը, Եվմտական Վսեմ. Նախարարին այաց առէլ, փակուեցան տասներկու մնոուկներու մէջ, որք վերջէն երթալուզոյ կայարանը տարուեցան և գետեղուեցան մասնաւոր կառքի մը մէջ։

Այս արժէթուղթք ճիշդ ժամանակն պիտի հասնին շրջաբերութեան հանելու համար, որ որոշուած է յառաջիկայ նոյեմբեր 1ին (Ն Տ.)։ Արժէթուղթերը տպուած են ֆրանսերէն և թուրքերէն, ճերմակ թղթի վրայ։ տպագրութիւնը գորշ գոյն մ'ունի։ Ֆրանսերէն մասը բոլորն կցուած է և այսպէս գրուած.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխառութիւն հանուած երաշխաւորութեամբ

5 %

30,000,000 մարքի

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Անուանական 400 մարքի

Ստորագրութիւնը են.

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան համար — Կայս. կառավարութեան համար

ՎԻՆՍԵՆԹ ԴԱՎԵՍԱՐՏ — ՅԱԿՈԲ Ի Հէքիմեան

(Ստորագրութիւն Հանրային Պարտուց պատուիրակին)

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Եվմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, և Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի Նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն որ պաշտօն ունի ճշդել Մարկիզի հասոյթն ու ծախքն և հսկել նոյն Նախարարութեան գործառնութեանց վրայ, երէկ ժամ 8ին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին պաշտօնատունը գնացին և անդ ընդ Նախագահութեամբ Ն. Բարձրութեան մինչեւ ժամ 11 զբաղեցան եվմտական կարեւոր խնդիրներով։

—Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սալիա փաշա երէկ իրիկուն ուշ ատեն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և մինչեւ գիշերուան ժամ մէկ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Իսպէռ և ռուսական, գերմանական ու իտալական դեսպանատանց առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Արտաքին Գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑՔ

Յայտնի է թէ Շիրբէթի Խայրէի մեծաշնորհի նորոգման համար Նախարարաց Խորհուրդը տեղեկագիր մը պատրաստած և ժառուցած էր Վեհ. Սուլթանին։ Արդ, Հ-էֆէնտ կ'իմանայ թէ երէկ Բ. Դրան հաղորդուած է կայս. Իրատէն որ կը հրամայէ նոյն ընկերութեան մեծաշնորհի նորոգումը։

ՅՈՒԼԱՏ ՓԱՇԱ

Կայս. աւագ թիկնապահ Յուլատ փաշա, որ Լիվատիա գնացած էր յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթելու համար Ռուսիոյ Կայսեր, երէկ իրիկուն իւր հետեւորդաց հետ մայրաքաղաքս ժամանեց Իշխանդէն շոգենաւով և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

Պ. ՏԸՎՕ

Օսմանեան կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Տրվօ, որ ժամանակէ մը ի վեր բացակայ կը գտնուէր, երէկ Լոնտոնէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՍԿԻԻԴ-ՎՐԱՆԵՍՑԻ ԳԻՒՂ

Մեր առած մասնաւոր տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ ո՛չ թէ երկաթուղեաց տնօրէն Խայրի պէյ, այլ դեռ տնօրէն Մարկոսեան Արամ էֆէնտին է որ կառավարութենէն պաշտօն ստանձնած է Արեւելեան երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան յանձնել Սկիւդ-Վրանիայի գիծը։ Այս ձեւակերպութիւնը պիտի կատարուի Նոյեմբեր 7ին։ Մարկոսեան էֆէնտի այս նպատակաւ մայրաքաղաքէս կը մեկնի վաղը, հինգշաբթի։

ՓՈՔՐ-ԱՍԻՈՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Իզմիտ-Էնկիւրիի երկաթուղւոյ շինութեան դրամատեաց խուզարկութեան պարանոցին պեղման երկրաչափ Պ. Դաքի յանձներ է ասիական երկաթուղեաց աշխատութեանց տնօրինութիւնը։

ԾԽԱԼՈՑԻ ԲԷՅԻՆ

Կը հաւատան թէ Եվմտական Նախարարութիւնը Բէյինէն 20,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը կատարելու համար բանակցութիւններ կը կատարէ Բէյինի վարչութեան հետ։

* *

Եվմտական Նախարարութիւնն հրամանագ ուղղեց ամեն կողմ թէ նախնական առեւանգ պիտի տեսնեն այն դատերն որք կը ծագին առանց օրինական տուրքը վճարելու ծխախոտ արտածելէ։ Այս տնօրինութիւն արդէն կը գործադրուի ծխախոտի մաքսանենգներու նկատմամբ։

* *

Կ'երեւի թէ Միջագետաց Համավէնտ խուզարկոյ ցեղերն իրենց յատուկ գործունէութեամբ ի գործ կը դնեն ծխախոտի մաքսանենգութիւն։ Ուստի Բէյինի վարչութիւնը բողոք մը ուղղած է Բ. Դրան՝ ընդդէմ այդ խարդախութեանց որք ՀԱՍԱԿԱՐ են իրեն, խնդրելով որ կայս. կառավարութիւնն հրամայէ առ ուժ՝ անկ է՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ զսպելու համար արաբ ցեղերուն մաքսանենգութիւնը։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻ

Երկու Սամոսցի պատուիրակներ մայրաքաղաքս եկած են, յանուն իրենց հայրենակցաց բողոքելու Սամոսի կառավարիչ Դարամէհտորի փաշային վարչութեան դէմ։ Բողոքոյ առարկայ եղած իրողութիւններն են կառավարութեան հրամանաց զանցառութիւններ և դատարանի մը ապօրէն փոխադրութիւնը տեղէ մը յայլուր։

ՏՕԲԹԼՕՌ ԻԹԻՒՃԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Սքէչէր լրագրոն մէջ կը կարդանք թէ Պելճիոյ Օսթէնտ քաղաքի առողջապահական ցուցահանդիսի ընդհանուր բարուղարը Նամակ մ'ուղղելով առ Տօրթէօռ Իւթիւճեան էֆէնտի, ծանուցած է թէ ցուցահանդիսին դատաւորք գնահատելով թաքախտի վրայ իւր թուրքերէն, ֆրանսերէն և հայերէն երեսուն աւելի հրատարակութիւններն, որոշած են պատուոյ մեծ վկայագիրը տալ իրեն և թէ ի մտոյ իրեն պիտի ղրկուին այդ մեծ մրցանակը վաւերացնող գրերն ինչպէսնեաւ ոսկի չքնաղամ մը։

ԱՐԳԻԼԵԱԼ ՂՐԱԳԻՐՔ

Ի Մոսկուա հրատարակեալ Ռուսկ-էյէր լրագրոյ ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ իւր վնասակար պարունակութեանց պատճառաւ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սէրվէրի խմբագրատեղ Սալահէտտին պէյ տեսարակի ձեւով հրատարակած է հրաշալեր թուրք դիւանագէտ փախանակալ Բէյշիր փաշայի կենսագրութիւնը։ Տետրակին մէջ պարունակեալ տեղեկութիւնք կատարելապէս ստոյգ են, որովհետեւ քաղուած են բարձրաստիճան անձէ մը որ իսկ ժամուէն ճանչցած է Բէյշիր փաշան։ Այս տետրակ 5 ղրուշի կը վաճառուի նոյն լրագրոյ խմբագրատունը։

Պ. Նիկոլա Զարիֆի իւր մեկնման տարեկան Ամենն և ի Մոնդէ-Գարլո, էջ մոռացած մայրաքաղաքիս հելլենական մարգասիրական հաստատութիւններն և պաշտօն յանձնած է Պ. Թարալամպիսի և Պ. Անկելիսկոյ՝ գոնգան գուժարներ բաշխել նոցա։

—Ձէմալ պէյ, որ Գոլոնիի պարտիզպանական ցուցահանդիսին ներկայ գրանուած էր կայս. կառավարութեան կողմէ, մայրաքաղաքս վերադարձած է իւր հետ բերելով վկայագիր և չքնաղանիներ օսմանեան ցուցադրիչներուն համար։

—Լոյտի Աբէլ չոգենաւը Պուլկարիայէն մայրաքաղաքս բերաւ 23 գաղթական ընտանիք։

—Թատրոններու Նախարդ քննիչ Հիլմի էֆէնտի ծրագիր մը մատուցած է Ներքին գործոց Նախարարութեան, որով յայտնած է թէ Մալթէի գանձն ամսական 3-600,000 ղրուշի չհն մը պիտի ունենայ եթէ գաւառաց մէջ անցագրոց վճէի գործողութիւնը կանոնաւոր կերպ՝ կատարուի և թաղերու իմամներն ու մուխթարները ժամանակին ամենայն կանոնաւորութեամբ տեղեկագրեն մարդահամարի վերաբերեալ գործողութիւնները։

—Ծանուցինք թէ Տր. Ինկլենտէրի մեկնելովը, Բրիգէրի մայրաքաղաքիս գործակալութեան վարչութիւնն յանձնուած է Պ. Մունէյի։ Կիմանանք այժմ թէ Պ. Մաքիէլի ալ Պ. Մունէյի ընկերացած է՝ վարելու համար Գործակալութեան գործերը։

—Երկկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Պրուսայի Հանրային Պարտուց վարչութեան նախորդ տնօրէն Բիֆամի պէյ, տեղւոյն ակֆիթէյտար Սալիմ պէյ ու մա դահամարի դիւանին քարտուղար Զալիպ պէյ՝ Մուտանիայէն, եւ Կիւմիւլճինէի հաշուակալ Մէհմէտ պէյ Կէլիպոլուէն։

—Իսկ պօլուի գայմագամ Լութֆի պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղն ուղեւորեցաւ։

—Երէկ մէկ մէկ ատաթ ոչի վճարուեցաւ մայրաքաղաքիս ատիկանաց։

—Աթէնքի եւ Պիրէոնի օսմանեան փոխ-հիւպատոս Ալի Նուրի էֆէնտի, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երկուշաբթի օր Բէյթիա ուղեւորեցաւ Սիրքէճիի կառախումբով։

—Քաղաքապետ Մաշհար փաշա, նկատելով որ այս օրերս յաճախակի ոճրագործութիւնք տեղի կ'ունենան ի Գէյքոզ, խիստ հրամաններ ուղղեց տեղւոյն գայմագամին որպէս զի ձերբակալ այդ ոճրագործութեանց հեղինակներն եւ քանդիր լինի որպէս զի յետ այսորիկ այդ կարգի դէպքեր չպատահին։

—Անցեալ կիրակի գիշեր ի Զալաթիա երկու փոքրիկ քսակահատներ Տիմիտրի եւ Մաքքօ, անծանօթ չարագործի մը ընկերակցութեամբ Բանկայեա եկեղեցւոյ փողցն անցնող Սերբաստացի Յովհաննէս անուն դերձակի մը վրայ յարձակեցան եւ դեռին գլորելով զնա արծաթի ժամացոյցն յափշտակեցին։ Զարագործք երբ ի փախուստ կամաստարէին, ձերբակալուեցան ոստիկանաց կողմէ որք ժամացոյցն առնլով տիրոջը դարձուցին։

—Փիկպէի հանանուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սլիմնոյի շրջանի մեծ գործարանն այս օրերս ամբողջովին այրեր է եւ բան մը չէ կարելի եղեր ազատել բոլորովին համայնածախ կատաղութենէն։

—Սէյլանիկէն կը գրեն թէ Մուսա պէյ անուն տեղական մը, յիմարութեան վարկեան մը մէջ, սպաններ է իւր ընկերն եւ բարեկամն հարիւրապետ Ամէտ պէյ։ Մուսա պէյ ապա ինքզինքն սպաններ է։

—Այս կիրակի առաւօտ ի Շէյլի թաղուէյի ճամբուն վրայ գտնուած է Օրտիլի անուն ութանամեայ ֆրանսուհւոյ մը դիակն։ Ոստիկանական քննութենէն կերևի թէ Օր. Ժիւլի գիշերը բարեկամի մը տունէն երկելով գինով վիճակի մէջ, ճամբան ծանր կերպով քարերուն վրայ ընկեր եւ ողնայարը կոտրելով մեռեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀՈՎՈՍ

Բարիզ, 30 հոկտեմբեր.

Լիլի Աշխարհագրական Ընկերութեան Նախագահը լուր առած է թէ Սգանի երկրամասէն և իւր բոլոր ընկերք, իբրեւ առեալ երկու հոգի, խողոմուբեր են։

Օտէսա, 30 հոկտ.

Զարն երէկ մեկնեցաւ Սեւաստոպոլի՝ Բեգրոպոլսի վերադառնալու համար։

Բարիզ, 30 հոկտ.

Եվմտական Նախարար Պ. Բէյդրոլ այսօր Երեսփոխանաց Ժողովոյ դիւանին յանձնեց օրինական ծրագիր մը եկամտի տուրքի վրայ։

Աթէնք, 30 հոկտ.

Թագաւորն այս առաւօտ ընդունեց Վեհ. Սուլթանին արտասովոր դեսպան Ճիվատ փաշան, որ իրեն մատոյց արաբական երկու սքանչելի ձիեր պերճ կապամեղով, որք Վեհ. Սուլթանին նուէրն էին։ Ճիվատ փաշա ապա Թագուհւոյն յանձնեց Շիֆամի ականակուռ պատուանդան։

Թագաւորը նմանապէս ընդունեց Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Սերբիոյ և Ռումանիոյ դեսպանները։ Պոլսոյ ներկայացուցիչն, աւստրիական մասնաւոր պատգամաւորութիւն մը և Ֆրանց Շահին մէկ մասնաւոր պատուիրակն, որք ամենքն ալ Թագաւորին յանձնեցին ինքնագիր նամակներ իրենց վեհապետներէն։

Յարէլեանի հանդէսք Կիպրոս վաղը։

Օսմանեան դեսպանը Նոյեմբեր 8ին մեծ պարահանդէս մը պիտի տայ ի պատիւ Թագաւորին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Գալաթիա, 19 հոկտեմբեր

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. 1)	Սեր	17	06
Զօրաւոր գոցուելէն վերջ	»	17	06
Առաւօտուն բացուելուս	» Գ. կ.	17	8
Կէս օրին	» »	17	3

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼԻ ՏԱՆԷԼԻ

Երէկ երեկոյ		38	12
Այս առաւօտ	Գ. կ.	38	18
Կէս օր	»	38	10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԹԹԵՐԻ

Փոխառութիւն	Ա	Սեր	Գ. կ.	29
»	Բ.	»	»	16
»	Գ.	»	»	0 17 3

ԲԱՆԿԵՏԱՐԱՆ

Սուիթէթ ֆէնէրալ	Ամբ. Լ.	4 13
Ֆրէտի ֆէնէրալ	Օսմ. »	3 3
Անք տը Ֆրանս	» »	7 3
Փոս. Շանմ է վալէօր	» »	4 33
Թրամուէյ	» »	440
Ռուսիոյ երկաթուղի	Ֆր.	48 75
Բանկէ Գենէրալ Լաբիսմի	»	117

ՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

Սուիսական ոսկի	ՖՐ.	100
20 ֆրանկանոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	111
Բել լիրէներով	»	92
Ֆրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 55
» արծաթի	»	76
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 27
Վիշնոյ	»	103 25
Չիրկնոյ	»	103 25
Մէթիտիէ

Եգիպտական միացեալ (ֆունտի)	83 9/8
» առաջին (բրիվիլեժեն)	100 1/2
Ջայրա Պանիկ	77 5/8
Հօմանիալ (փոխառ. Լիոնի)	102
Հանգստական պարտատոմսերի 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 60
Վիեննա, 30 Հոկտեմբեր ժամ 1 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	12 80
Օսմանեան երկաթուղի	23 20
Բարիզ, 30 Հոկտեմբեր ժամ 3 փայր.	45 երեկոյ
Ֆրանսական Լանթի 4 1/2 %	105 40
» » 3 %	82 42 1/2
Օսմանեան յօնեսիյէ Սիրի Դ. բացուեցաւ	15 87 1/2
» » » փոքրուեցաւ	15 5
» » » Բ.	16 10
» » » Գ.	15 85
Օսմանեան երկաթուղի	49 12 1/2
» Լեժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	540
Գրեհամ Լիոնն	618 75
» Ցօնոսիէ	1362 50
Բամենսոն Լիոնի	1302 50
Մուէզի Ջրանցք	2230
Ռուսական 5 % 1877 թ.	103 3/4
Իտալական լանթի	96 82 1/2
Սպանիական (արտաքին)	73 5/8
Եգիպտական միացեալ	425
Բրնօրիմէ թիւրք	420
Հելլենական 5 %	420
Զէք Լոնտոնի վրայ	25 22

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 30 Հոկտ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի	3 1/2 % 82 42 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ	15 80
Եգիպտական	424 37 1/2

Կ. ՊՈԼՍԷՆ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ

ՄԵԿՆՈՒՄՆ Ց'ԱՐՄԱՑԷ

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 16/28 Հոկտ.

Արմաշէ մեկնումը կարի սրտաշարժ եղաւ։ Արշալոյսէն առաջ ամենքն արթնցած էին վանքին մէջ։ առաւօտեան ժամերգութիւնը սովորականէն կանուխ կատարուեցաւ և միաբան վարդապետ մը պատարագ մատոյց եկեղեցւոյն մէջ։ պատարագին ներկայ էր նաև Ս. Պատրիարքը։ Յետ ժամերգութեան, պատգամաւորութիւնն՝ ընկերակցութեամբ երկու միաբան վարդապետաց և Տ. Յովհաննէս վարդապետ Արշարունիի, որ մի քանի օրէ ի վեր Արմաշ կը գտնուէր արդէն, այցելեց վանքին զանազան մասերն եւ շրջեցաւ ուեբարկներուն մէջ որք եկեղեցւոյն աջակողմը կը գտնուին։ վարժարանն ու հիւրանոցներու մէկ մասն ամբողջ մխիթար դարձած են, և եթէ չըլլար փոքրիկ անջրպետ մը այրած չէնքերուն և միւս մասանց միջև, գուցէ ապէսն աւելի մեծ լիներ։ Մխիթարեաց արտասուագին կրպակէին հրդեհին պարագայները։ Յետոյ այցելցինք Թանգարանն որ վերհարանին ներքև, ստորերկրեայ քարուկիր շէնք մ'է, երկու խուցէ բաղկացած, ուր կ'իջնուի վեց ոտք քարէ սանդուղէ մը։ Անզարդ և անշուք մատենադարանի մը մէջ կը գտնես ինքզինքդ։ գրադարաններն հին ու նոր ամէն լեզուէ մատեաններով լեցուն, բաւական կանոնաւոր կերպով չարուած։ ատ անդ, սեղաններու վրայ եւս գրքերու և տետրակներու դէզեր։ բանակէն Սըրուանձտեանց ձեռագրերը կը հարցունէ և Մամբրէ վարդապետ ցոյց կուտայ մատենադարանի մէկ մասն ուր հարիւր կտորի չափ ձեռագիրքը կան, թէեւ շատ քիչերն մեծ կարեւորութիւն ունեցող։ ատոնց մէջէ մեծ տեղ մը կը գրաւեն Տերսյենց Պատուելիին կարգ մը ինքնագիր թարգմանութիւններն ու հեղինակութիւնները։ Այլ ժամանակը նիւթապէս կը պակսի ամէն բան մի առ մի աչքէ անցուելու, վասն զի վանքին զանգակն ի սեղանատուն կը հրաւիրէ հիւրերը։ Առաւօտեան ճաշը սկսաւ վանական ախորժելի բանաստեղծով որ փարիկաներուն իսկ մոռցնել կուտար սեղանի վրայ գտնուած խորտիկներն ու անուշեղէններ։ այդ զուտ հայկական ապուրը՝ զայն ճաշակողներուն շրթանց վրայ կը բերէր Հայրիկի անունը։ Պատրիարքը ներկայ չգըտնուեցաւ այս սեղանին որոյ վրայ միմայն Ալէքսէեան Սրբազան քանի մը խօսք արտասանեց ի յիշատակ վանքին հանգուցեալ բարերարաց հոգւոյն և աշխատաւորաց յիշատակին։ ժամ 2 ին մեկնման ամէն պատրաստութիւնք տեսնուած էին։ մեծ իրարանցում կը տիրէր միաբանութեան մէջ, վասն զի պատմական անցք մը տեղի կ'ունենար։ վանք մնացողները տխրութեամբ համակուած էին։ Ս. Պատրիարքը վար իջաւ Վեհարանէն և մինչ ուղղուած համախմբուած էին պարտիզին մէջ, մտաւ յեկեղեցի և Տիրամօր պատկերին առջև աղօթեց առանձինն, գլխաբաց և լուսի աչքերն արտասուօք լցեալ էին երբ դուրս ելաւ տաճարէն։

Վանքին մեծ դրան առջև կ'սպասէին կառքերն ու ձիերը, զրոս շրջապատած էին Արմաշու և մերձեկայ Խապիւղ գիւղի բնակիչք, այր, կին ու տղայ և քանի մը գեղջուկ քահանայք։ Ս. Պատրիարքը բաղմեցաւ կառքին մէջ, դէմն ունենալով Ներսէս վարդապետն։ Եկեղեցականք եւ աշխարհականք ալ հեծան իրենց յատկացեալ կառքերը կամ ձիերը, սակայն չկրցան դեռ ճանապարհ ելնել, վասն զի Պատրիարքին կառքը շրջապատուած էր միաբաններէն, վանքին պաշտօնեայներէն ու բոլոր գիւղացիներէն որք արտասուաթոր աչօք կը համբուրէին Ն. Սրբազանութեան ձեռնքերն և գորովագութ հօրմէ բաժնուող որդւոյ մը խանդաղատանօք հրաժեշտ կ'առնուին։ Սրբազանն ալ յայտնապէս խռովեալ էր։

Ժամ 3 ին ճանապարհ ելանք, ամբոխին հետեւողութեամբ։ մինչեւ Գարապաշ կոչուած կամուրջը կիներն ու տղայք անգամ հետեւեցան կառքերուն, իսկ գիւղացւոց մեծ մասը՝ մէկ ժամ հեռաւորութեամբ մինչեւ այն տեղն ուսկից վերջին անգամ կ'երեւի վանքը։ հոն գիւղացի տէրտերներ և իրենց ուղեկիցք Պատրիարքին աչն համբուրելով, ետ դարձան գլխիկոր։ տասն վայրկեանի հանգիստ մը առնուեցաւ եւ Ս. Պատրիարքը վերջին ակնարկ մ'ուղղելէ յետոյ իւր սիրեցեալ մենաստանին վրայ, ուղեւորութիւնը շարունակուեցաւ։

Արմաշէն ի Նիկոմիդիա վերադարձը շատ աւելի հեշտ կերպիւ և համեմատաբար կարճ միջոցի մը մէջ կատարուեցաւ։ քան երթիր։ ժամ ութին հասած էինք Ուզուն Պէյ Զիթիթլիկի մօտ ուր դարձեալ դաշտային սեղան պատրաստուած էր, թէև քիչերը մասնակցեցան։ Այդ տեղն հասնելէ մէկ ժամ առաջ, քսանի չափ ձիաւոր Նիկոմիդացիք Ս. Պատրիարք Հօր ընդառաջ եկած էին։ Ուզուն Պէյէն անդին հետզհետէ կը հասնէին ձիաւորներ։ քաղաքին մէկ ու կէս ժամ տեղ մնացած, կառուղւոյն վրայ կ'սպասէին առաջնորդ Գեր։ Ստեփան եպիսկոպոս, գաւառական Ժողովոյ ու Թաղական խորհրդոյ ներկայացուցիչք, Նիկոմիդիա մնացող հրաւիրակք և կ։ Պոլսէն եկող միւս ազգայինք։ Առաջնորդ Սրբազանն եկած էր միաբանրքի փաշային կառքով ուր բազմեցաւ Ն։ Ամենապատուութիւն, քովն ունենալով առաջնորդ Սրբազանն և իւր հանգիստ գործակատար Աբրահամ էֆէնտի Ֆրէնկեան որ Արմաշէ վերադարձողներուն խումբին մէջն էր արդէն։ Քիչ մը անդին, ճանրուն բերանն, իրենց կառքերէն վար իջած կսպասէին կառավարիչ Սբրի փաշան, զինուորական հրամանատար Սատէտտին փաշան, մի քանի պաշտօնէից հետ։ Պատրիարք Սրբազանն Առաջնորդին ու գործակատար էֆէնտիին հետ վար իջնելով կառքէն ընդունեց Ն։ Վահեմութեանց շնորհաւորութիւններն եւ շնորհակալութիւն յայտնելէ յետոյ, վերջին կառք հեծաւ և թափորը շարունակեց իւր ճանրան։ երկու հարիւրին աւելի ձիաւորք ու տասնի չափ կառք կը հետեւէին Պատրիարքական կառքին որ փոչւոյ ծուխի մը մէջէ սարաչաւ ընթանալով մտաւ ի քաղաք, հանդիսական գնացքով։

Կառավարական պաշտօնատան առջեւ զինուորական բարեւի կեցած էին։ նոյնպէս բոլոր խանութներուն և տուներուն առջեւ յարդանօք կ'ողջունէին զՍ. Պատրիարքը՝ թէ՛ Հայք եւ թէ օտարազգիք։ Հայոց թաղին մօտ, ուր դպրոցք և քահանայք զգեստաւորեալ և մեծ բազմութիւն ընդառաջ եկած էին, Ս. Պատրիարքն և իւր ուղեկիցք վար իջան կառքերէն և ձիերէն և եկեղեցականք զգեստաւորեալ հանդիսաւոր առաջնորդեցին զՍ. Պատրիարքն յեկեղեցի ուր Ն. Ամենապատուութիւն աշօթեց և խաղաղութեան սիրոյ յորդոր մը կարդալով օրհնեց գժողովուրդն։ Յետոյ ելաւ յառաջնորդարան ուր Ազգ. ժողովոյ և Վարչութեան միւս հրաւիրակաց և Նիկոմիդիոյ երեւելեաց շնորհաւորութիւններն ընդունելէ յետոյ, հանգստացաւ։

Երեկոյեան սեղանը պաշտօնական հանդամանք մը չունենալով, աւելորդ կը սեպենք յիշել անդ առաջարկուած բաժակները։ միայն մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է առաջնորդ Գեր։ Ստեփաննոս եպիսկոպոսի մէկ տաեւնաւորութիւնը զոր յուզեալ ձայնիւ և զգածեալ շեշտերով արտասանեց, նորընծոյր Պատրիարքին նախագահութեամբ տեղի ունեցած այս բերկրանքի գումարման մէջ յիշելով ազգին կրթական պէտքերն և մխիթարեան դպրոցը։ Միայեալ ընկերութեանց ստացած օժանդակութիւնն այս մեծ պէտքը լրացուցնելու համար։ Առաջնորդ Սրբազանը մասնաւորելով խօսքը, յառաջ բերաւ ընկերութեան Տնօրէն ժողովոյն գովելի ջանքերն և մասնաւոր դրուատիք յիշեց նորա համարելի ատենապետին՝ Վսեմ. Լեւոն պէյ Փափազեանի և ընկերակցաց եռանդուն գործունէութիւնն և Միացեալ ընկերութեանց համար բաժակ առաջարկեց՝ յանձին Լեւոն պէյի։ Ցնծագին կեցցէներով պարպուեցաւ այս բաժակ եւ բոլոր սեղանակիցք իրենց գաւաթները բաղխեցին Լեւոն պէյի եւ Բապուճեան Կարապետ ու Գաղազեան Համբարձում էֆէնտիներու գաւաթներուն։

Շաբաթ գիշեր, ուղեւորութեան յուզումներուն պատճառաւ, հիւրերը կանուխ մեկնեցան, առաջնորդարանէն։ Առաւօտուն, Ս. Պատրիարքը Պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ ի ներկայութեան յաղթանակաւոր բազմութեան։

Մէջօրէին, առաջնորդարան եկան, ի շնորհաւորութիւն Ս. Պատրիարք Հօր, Միխիթարեանց Սէլիմ փաշան, զինուորական հրամանատար Սատէտտին փաշա, Հուդուզի և Ճէզայի նախագահները, Ցուսաց Մեսրոպեան՝ եկեղեցականաց եւ և աշխարհականաց հետ, հելլենական դերհիւպատոսն իւր թարգմանին հետ, ուրիշ զանազան պաշտօնական անձինք, ինչպէս նաեւ Մխիթարեան միաբաններէն Հ. Վերթանէս վարդապետ Պալեան որ Նիկոմիդիա բնակող սակաւաթիւ Հռոմէականաց քարոզչութիւնը կ'ընէ։ Բոլոր այս այցելուք ընդունուեցան իրենց դիրքին ու պաշտօնին արժանավայել պատուով։

Իրիկուան կողմ, Ս. Պատրիարքն՝ հետն ունենալով Գեր. Առաջնորդն ու Գարեգին եպիսկոպոսը, Տ. Մկրտիչ Հայրն, ինչպէս նաեւ Եուսուֆեան, Գարբիէլեան ու Թորոսեան էֆէնտիները, Փափազեան Լեւոն պէյը, Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին եւ տեղւոյն ազգայիններէն Գասպար էֆէնտին, Սիրական էֆէնտին, Տոքթ. Ճէլբահեան և Տոքթ. Աշոտ էֆէնտիները, փոխադարձ այցելութեան գնացին Միխիթարքի փաշային և Սատէտտին փաշային որք մեծ պատուով ընդունեցին։ Սատէտտին փաշային հրաւիրանօք, Պատրիարքն այցեց նորակառոյց մեծ զօրանոցին։ բոլոր յարկերը։ Յետոյ Ն. Ամենապատուութեան հրամանաւ Գեր. Առաջնորդն ու Սրուանձտեանց երիտասարդ, Գարբիէլեան, Թորոսեան եւ Գասպար էֆէնտիներն, ընկերակցութեամբ գործակատար Աբրահամ էֆէնտիին, փոխադարձ այցելութեան գնացին Ցուսաց մեսրոպեանին որ քահանայից և յայն երեւելեաց հետ, սիրալիր ընդունելութիւն մ'ընելէ հոն պատգամաւորներուն։ Նոյնպէս այցելութիւն տուին Պէշիկտաշի նախագահ Իսմայիլ պէյին։ Իսկ հելլենական փոխ-հիւպատոսին այցելութեան գնացին Այժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան և Թորոսեան ու Ֆրէնկեան էֆէնտիները։

Կիւրակի գիշեր, վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ որուած սեղանը կը գերազանցէր հինգշաբթի օրէն ի վեր տըրուած բոլոր սեղանները, թէ չքաւորութեամբ և թէ փայլով։ կառավարիչ Սբրի փաշան բազմած էր Ս. Պատրիարքին քով, և Իսմայիլ պէյ՝ Առաջնորդ Սրբազանին քով։ Այդ սեղանի վրայ որում կը նախագահէր Պատրիարքը, Ն. Ամենապատուութիւն ներկայնն ատենաբանութիւն մ'ընելով, զոր Վսեմ. Եուսուֆեան էֆէնտի թուրքերէնի կը թարգմանէր միւթարբի փաշային, պանծանօք յիշեց թէ որչափ երջանիկ է Հայն Օսմանեան հզօր պետութեան հովանւոյն ներքեւ ապրելով, խօսեցաւ Վեհ. Սուլթանի բարձր կարողութեանց և խնամատարութեանը վրայ, և ըսաւ մասնաւորապէս, թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ կայսրն Եւրոպոյ ամենէն քաղաքակիրթ երկրաց ամենէն մեծ վեհապետներուն չափ խնամատարութիւն, կորով, կարողութիւն և բարձր կրթութիւն մ'ունի։ ուստի յոտին կանգնած բաժակ առաջարկեց Օգաստափառ Սուլթանին կենաց համար։ երիցս ծափահարութիւնք թնդացուցին սըրահն և «կեցցէ՛» ներով ու «Հուրրա՛» ներով գաւաթներն միմեանց բաղխեցան։ Յետոյ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս բաժակ առաջարկեց Սմեն։ Պատրիարքին կենաց։ Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան՝ թուրքերէն լեզուաւ բաժակ առաջարկեց միւթիւարբքի փաշային կենաց։ իսկ Տ. Յովհաննէս Բիրինեան, տաճկերէն վարդապետը զոր յիշեցինք մեր նախորդ համարին մէջ, թուրքերէն ընտիր բանախօսութիւն մը արտասանեց, երախտագիտական զգացմամբ լի, և բաժակ առաջարկեց առաջնորդ Գեր։ Ստեփան եպիսկոպոսին կենաց։ Հուսկ յետոյ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսէեան Սրբազան սրտաբուղխ բանիւք շնորհակալութիւն յայտնելով Նիկոմիդիոյ ազգայնոց պատուասիրութեանցն համար, անոնց կենաց բաժակ առաջարկեց։ Բոլոր այս բաժակները պարպուեցան յատնկայս և եռանդագին։ Ճաշէն յետոյ, Ս. Պատրիարքն և իւր սեղանակիցք առաջնորդարանի սրահն ելան ուր մասնաւոր պատիւներ ընծայուեցան Վսեմ. կառավարչին, Իսմայիլ պէյին և այլոց մեծամեծաց։ Երեք եպիսկոպոսք և հիւրակաց շատերը ներկայ գտնուեցան նաև երկրորդ սեղանին, անոր փայլն աւելցնելու համար։ Երրորդ սեղանն ևս գուարթ եղաւ։

Ժամ 3 ½ ին մեկնեցան Սէլիմ Սբրի փաշան և իւր հետեւորդք։ իսկ միւս հիւրերը ցրուեցան ժամ 4 ին։ Կ. Պոլսէն եկող ազգայնոց մէջ կը նշմարուին Ազգ. Ժողովոյ հրաւիրակներէն Վսեմ. Մամիկոնեան էֆէնտին. նոյնպէս Արէլէֆ. Կիւլպէնկեան, Յակոբ էֆ. Պարոնեան, Աբրահամ էֆ. Մուրատեան և այլ պատուաւոր անձինք և խումբ մը երիտասարդներ։ Երկի գիշեր և այս գիշեր սովորականէն տարբեր զբաղարթութիւն մը կը տիրէ Հայոց թաղին մէջ։ ամէն տունէ երգեր և ուրախութեան ձայներ կը լսուին։ ժողովուրդը չուզեր անտարբեր մնալ, երբ իւր առաջնորդարանին մէջ այնքան շքեղ հանդէսներ կը կատարուին, և այս ոգեւորութիւն բնականաբար կը վերագրուի այն ուրախութեան զոր կ'զգայ նա նորընտիր Պատրիարքին ներկայութեան պատճառաւ։ Ուրեք ուրեք հրթիռներ կ'արձակուին և ծովեզրին մօտ նուագածութիւնք կը լսենն։ Վաղը գիշեր հանդէս քաղաքի իւր լուսիկ և հանգարտ երեւոյթը պիտի առնու վերստին, և զգայուն սրտերը ազատութեամբ պիտի համակուին յիշելով այս գեղեցիկ երեւոյթն և տեսնելով անոր յաջողագործ ամայութիւնն։

Այս սիրուն քաղաքին և անոր բնակչաց գործոն ու եռանդուն մասն չենք կրնար բաժնուիլ, առանց հրապարակային շնորհակալութեան պարտք մը մատուցանելու իրենց ազնիւ հիւրընկալութեան, հանգիստ տեսակցութեանց և օրինակելի ընթացքին համար։ Հինգշաբթի օրէն ի վեր Նիկոմիդիա եկող հրաւիրաք, պատգամաւորք, պաշտօնական և անպաշտօն անձինք, բոլորն ալ իրենց տան պէս կը նկատէին Առաջնորդարանը և քաջալերեցին ընտանի յարկ մը կը կարծէին այն տուներն յորս հիւրընկալուած են, այնքան ազնուութիւն կը գտնէին ամենուրեք։ Ամենքն ալ, առանց բացառութեան, քաղցր յիշատակ մը կը տանին իրենց հետ։

Այս գիշեր, որ մեր վերջին գիշերն էր ի Նիկոմիդիա, շնորհակալութեան ջերմ արտայայտութիւններ եղան առ Գեր. առաջնորդն՝ Ստեփան եպիսկոպոս Յովակիմեան, որ նահապետական հիւրընկալի մը հաղորդիւտ տիպերը կը ներկայացուցէր ներկայ պարագային մէջ։ Նա գիտցաւ իւր եկեղեցական ատիճանին ու պաշտօնին պահանջմանց հետ հաշտեցնել՝ բարեացակամ տանուտիրոջ մը բոլոր յատկութիւնները։ շնորհակալութիւններ առանձին կարգադիր Մանանդեանին եւ մասնաւորապէս առ համակրելին Տոքթ. Ճէլբահեան էֆէնտի, որոց վրայ ի՛նչ ալ գրենք քիչ է։ շնորհակալութիւն առ Մեծ. ատենապետս Գաւառական Ժողովոյ և Թաղական խորհրդոյ և վերջապէս ամէն անոնց որք գործօն մասնակցութիւն մ'ունեցան Պոլսեցւոյ եղած պատուներուն մէջ։ Ժամանակը կը պակսի մանրամասն գրելու այս ամենուն վրայ, ուստի պատեհ առթի մը թողլով մասնաւոր յօդուած մը նուիրել Նիկոմիդիոյ անձանց եւ իրաց, կը պատրաստուինք մեր վերջուան վերադարձին ի Կ. Պոլիս։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Ս. ԽԱՉ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԻՍՍԿԻԻՍՏԱՐԻ

Հոգաբարձութիւնս խնդրելով զի բարեհաճիք ներփակեալ հաշուեցոյցն հրատարակել ի թարգման կանգնել իւր ջերմ շնորհակալաց առ Պատ. անձինս, որք յօժարած են իրենց ներկայութեամբ պատուել Ս. Խաչ Երկսեռ վարժարանիս ի նպաստ տրուած թատերական երեկոյթը, կ'ազայէ ըզՁեզ միանգամայն թէ շնորհ ընէք հրատարակել նաեւ, ըստ ներփակ ցուցակի, զանուանս պատ. անձանց, որք արդ առթիւ յօժարակամ նուիրած են իրենց նիւթական օժանդակութիւնն ի բարգաւաճումն վարժարանիս։

Շնորհակալ լինելով առ Պատ. Խրիմեան Հայրիարքն եւս, որ չէ դադրած քաջալերս կարդալէ առ թաղեցիս, որոյ արդիւնք կը նկատուի սոյն յաջողութիւնն,

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան

Ա. Ներսէսեան — Ա. Դերձակեան
Գ. Ֆէրհատեան — ՊՕՂՈՍ ԱՒԻԳԵՐ

Հաշուետուութիւն Հոգաբարձութեան ի նպաստ Իսսկիւտարու Ս Խաչ Երկսեռ վարժարանի 1888 Մայիս. 24ի տրուած թատերական ներկայացման.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՍՈՒՑԹ

	Դրուշ
Վաճառուած տոմսակ	6220
Ծաղկեփունջերէ	107
Նուէրք	1045
	7372

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱԽՔ

Մեսկեան էֆէնտիի խմբին	1750
Լուսաւորութեան	100
Ծաղկեփունջ	60
Տպագրութեանց համար և թուղթ	227
Տոմսակաց բաշխման և դրամաց գանձման	54
Ի թատրոն աշխատաւորաց և թիկնապահներու փոխադրութեան	40
	2231
	5141

ԿՇԻՌ ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՒՑԹ

Ապառիկ	1075
Պատրաստ գրամ	4066
Հանգամամար	5141

Ի վաւերացումն ճշդութեան
Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Գրագրաց
ԱՐԹԻՆ ԲԷՅԻԶԵԱՆ
Ա. Ներսէսեան — Ա. Դերձակեան
Գ. ՖԷՐՀԱՏԵԱՆ — ՊՕՂՈՍ ԱՒԻԳԵՐ

* * *

Թատերական երեկոյթի առթիւ հաւաքեալ դուրս

Վսեմ. Արիկ էֆէնտի	Ուռնեան	120
Մեծ. Մարտիրոս	» Մենակեան	100
» Թադէոս	» Նահապետեան	80
» Կարապետ	» Միլոյշ	54
» Կարապետ	» Բուլճեան	54
» Յովհաննէս	» Պէյրիկեան	54
» Ալիքսան	» Մարտեան	40
» Բուրէն	» Սէմերճեան	40
» Տր. Վահան Պէյ	Մահուլեան	40
» Սարգիս	էֆ. Իսմէրեան	25
» Նազարէթ	» Գասպարեան	20
» Խաչիկ	» Ալլահվէրտեան	20
» Գրիգոր	» Բէյրիրճեան	20
» Լեւոն	» Մարգիսոֆ	20
» Յովհաննէս	» Աբրահամեան	20
» Գասպար	» Զըրաքեան	20
» Կարապետ	» Գասպարճեան	20
» Թադէոս	» Հասմաճեան	20
» Նիգոթ	» Սեդրոսեան	20
» Թադէոս	» Լօքմակէօղեան	20
» Հասարձում	» Գասպարեան	20
» Մարտիկ	» Պէկզադեան	20
» Յովհաննէս	» Շահեան	20
» Գառնիկ	» Ճէվահիրճեան	20
» Հասարձում	» Բէյշ Լեան	20
» Գրիգոր	» Մէլիսոսեան	26
» Գրիգոր	» Մաղուլեան	20
» Ցարութիւն	» Պարտիզպանեան	20
» Խոսրով	» Ճանպուլատեան	20
» Եղբարք	» Արխանեան	20
» Լեւոն	» Աժէրեան	15
» Զենոբ	» Տէրոյենց	10
» Յակոբ	» Գուրուեան	10
» Աստուած	» Միմոնեան	5
Գումար ա. ծախք դահեկան		1045

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

ԽՆԶՈՐԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐ

ՈՒՍԹՐԸ, 10 Հոկտ.

Միացեալ Նահանգաց Նիւ-Եորք Նահանգի արեւմտեան մասի մէջ կը գտնուի Ռօչէսթը կոչուած քաղաքն որուն շրջակայ երկրին պտղաբերութիւնն առածի մը կարգ անցած է։ Սոյն քաղաք նշանաւոր է զանազան տեսակ պտղոց մշակութենէ զատ՝ խնձորներու պատրաստութեան համար կառուցած ահագին գործարաններովն որոնց արտադրած չոր խնձորն Եւրոպիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուի և յոյժ յարգի է։ Ռօչէսթը քաղաքի չորրը քառասուն վրան տարածութեան մէջ գտնուող ամէն ագարակ՝ խնձոր չորցնելու յատուկ տեղ մը ունի։ և իրօք այն կողմերը գտնուող երկրագործաց առաջնակարգ հասութիւնն մէջ խնձորն է որ կ'ապրեցնէ երկրագործը, միւս պտուղք բոլորովին երկրորդական բաներ են։ Յատկապէս խնձոր չորցնելու համար կանգնուած գործարանաց թիւը հազար հինգ հարիւրէ աւելի է, մեծ և պզտիկ, ոմանք օրական երեք չորս հարիւր իսկ այլք՝ չոգեշարժ գործարանք, 24 ժամուան մէջ երկու հարիւր յիսուն հազար օքայի չափ խընձոր չորցնելով։ Տարւոյն աշնան եղանակին և մինչև ձմրան կէսը Ռօչէսթրը և շրջակայքը երեսուն հազար արու և էգ գործաւորներ կ'աշխատին սոյն գործին մէջ և որոց ստացած չաբաթական թոշակն է մէջ-տասներկու տոլար, ըստ կարողութեան և հանճարի։ Մեծ գործարանք ամէն տարի աւելցնալու վրայեն։ ապացոյց թէ այս ձեռնարկ շահաւոր է ամէն կերպով։ Անցեալ 1887 տարւոյն Ռօչէսթրի գործարաններու արտադրած պտղոյն ընդհանուր բանակութիւնն՝ երեսուն միլիոն լիպր կը հաշուի, երկու միլիոն վեց հարիւր հազար տօլարի չափ արժողութեամբ։ Այսչափ չոր պտուղ ձեռք բերելու համար հարիւր յիսուն միլիոն օքա թարմ խնձոր սպառած են գործարանք, տասն և հինգ հազար թմնոյ ածուխ գործածելով և ինչպէս որ ըսինք քսան հինգ կամ երեսուն հազար գործաւոր աշխատցնելով։ Խնձոր չորցնելու կերպն թէպէտ կը տարբերի՝ այլ սկզբմամբ մի և նոյնն է։ այն է թարմ պտղոյն մէջ գտնուած ջուրը հանելով կրակի, արեգակի և կամ չոգիի ջերմութեան միջոցաւ չորցընել մնացեալ մասը՝ զուտ խնձորի նիւթը։ Պտուղ չորցնելու արուեստն իւր գոյութիւնը պարտի հետեւեալ երկու պատճառներու, մին՝ տեղափոխութեան դիւրութիւն, որ փոխադրութեան ծախուց խնայողութիւն ալ ընել է, և միւսը պտուղն ապականելէ զերծ պահել, թէպէտ ժամանակս խնձորը մէկ տարիէ աւելի ժամանակ պահել կարելի է առանց դժուարութեան։ Ամերիկայի գործարանք չոր խնձորն երկու խորանարդ ոտնաչափ սրնտուկներու մէջ կը լեցնեն և ճնշման ներքև կը պահեն որպէս զի կարելի եղածին չափ երկար ժամանակ պահել կարելի ըլլայ։ և այս կերպով ճնշալ պտուղն քանի մը տարիի չափ ժամանակ պահել, առանց իւր համ կամ գոյնը կորուսանելու, հնարաւոր եղած է։ Այս անդարար պտուղը չորցունելու համար նախ սարկերու է ապա կեդրոնին մէջ դրուած կուտերն հանելու է, որմէ յետոյ խնձորը բարակ օղակներու ձեւով կտրելու է, իւրաքանչիւր օղակ արձաթ մէճիտէ մը աւելի թանձր չլինելու պայմանաւ։ Այս կերպով պատրաստուած պտուղը կարելի է արեգակի ջերմութեամբ չորցնել, այլ հոս տեղացիք չոգիով կը չորցնեն, յուսա եւ սպիտակ արդիւնք ձեռք բերելու նպատակաւ։ Խնձոր կամ ուրիշ պտուղ չորցնելու համար յատուկ կաթսաներ կան, այլ սովորական գործածուածներն «խնձոր չոգիացնող» կոչուած գործիքներն են զորս ուզողը շատ դիւրութեամբ կրնայ ձեռք բերել եթէ ուր որ անկ է դիմէ։ Ամերիկայի չոր խնձորը, ձեռնոցման սպիտակ է, զոր ձեռք բերել կարելի եղած է շնորհիւ չոգիի, եւ չոգիի միայն։ Կան հաստատութիւններ եւս ուր փուռերու մէջ կը չորցնեն պտուղը։ այլ ասոնց արտադրութիւնը ոչ սպիտակ են եւ ոչ այն համը ունին ինչ որ կը պահէ չոգիի միջոցաւ պատրաստուած պտուղը։ Փոքր մը վերը ըսինք թէ խնձոր չորցնելու արուեստի գլխաւոր պատճառներէ մին եղած է փոխադրութեան դիւրութիւնը։ ահա այս մասին մի օրինակ կուտանք ի գիտութիւն։ Անգլիոյ Լիվրփուլ քաղաքն ուր կը ղրկուի մեծ քանակութեամբ չոր խնձոր, մնտուկ մը չոր խնձոր ղրկելու ծախքն է երեսուն սենթ, մինչդեռ եթէ մնտուկ մը չոր խնձորի համար հարկ եղած թարմ խնձոր ղրկէինք մի եւ նոյն քաղաքը՝ փոխադրութեան ծախքն պիտի լիներ երկու հարիւր քսան եւ հինգ սենթ։ ուրիշ կերպով մինչդեռ առաջնոյն մէջ յիսուն լիտր չոր խնձոր կը գտնուի, միւսին մէջ պիտի ունենայինք ութն հարիւր լիտր խնձոր թարմ եւ այս է գլխաւոր առաւելութիւնն որ ունի չորը թարմ պտղոյն վրայ։ իսկ գալով այս երկուքին օրն աւելի մանդարար կամ հաճելի է այաց, կը պատասխանենք թէ չոր խնձորը կը գործածուի ուր թարմ խնձոր չնկայ կամ քիչ կայ, ինչպէս Անգղիա, Գերմանիա, կամ Հայաստանեան։ խնձորն իւր նախնական վիճակին մէջ, այսինքն առանց մաքրելու և կամ կեղեւելով չորցնելու ձեռնարկն ալ շատ յաջողած է Միացեալ Նահանգաց մէջ, եւ այս կերպով պատրաստուած խնձորը բոլորովին Գաղիա կը ղրկուի՝ գինի կամ խնձորի ջուր (սայտը) կոչուած ըմպելին շինելու համար։ Ռօչէսթրի գործարանք վերջին տարիներս հնարք մ'եւս գտած են չորցնելու համար մաքրուած խնձորներու կեղեւներն եւ ուրիշ անպիտան մասերն եռացնելով տեսակ մը անուշեղէն շինել որուն լոզաց անունը կուտանք կ. Պոլսոյ մէջ։ Սոյն անուշեղէն յոյժ ածան կը վաճառուի տեղւոյս հրապարակին վրայ, եւ ժողովրդեան աղքատիկ մասը կ'ապրի անկէ։ Անցեալ տարի Ռօչէսթրի գործարաններու վաճառած լոզայի քանակութիւնը տասն երկու միլիոն լիտր եղած է, իւրաքանչիւր լիտր տասն սենթի արժողութեամբ։

Մ. Թ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ԴԱՂՏԱՏԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՈՒ ՀԱՏՈՐ, 800 ԵՐԵՍ

Հեղինակ Սիմոն Միքայէլեան

Գին 20 ղրշ.

Հոչակաւոր թուաբան հա գուցեալ Սիմոն Եպէն ի Ս։ պատրիարքի սոյն գասագիրքը, որ ցարուեալի ընդարձակ թուաբանութիւնն մը վերաբերեալ ամէն գործողութիւններէն զատ նաեւ բոլոր ազգաց չափերուն և կշիռներուն բազդատական ցանկերն, անտոկոս և տոկոսաւոր հաշուեմնացներ, նշանակոց տախտակներ, երկրաչափական գործնական մաս մը, տեսակաբար ծանրութենց աղիւսակներ և այս ամենուն վրայ գործնական հաղարաւոր խնդիրներ այնպէս որ չկայ թուաբանական խնդիր մը որ մարդ չի գտնէ այս թուաբանութեան մէջ։

Սոյն թուաբանութիւն իւր ճոխ, բազմապան, ընտիր պարտականութեամբն, ազնիւ տպագրութեամբն ու լաւագոյն թղթովն ինչպէս և գնոյն սակաւութեամբը կը մրցի նա

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լնդնոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերքը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զոհսուց համար։

1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալէր խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ աւելի քան » 4,000,000
Տարեկան հասոյթ » » » 7,500,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներու և բնակութեանց մէջ վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Եօռկիատիս խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. Եւրոպեան առաջնակարգ գրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վերայ տեղեկանալ կը փափաքին։

2176

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

Guerlain de Paris.

15, Rue de la Paix.

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՑԱՆԶՆԱՐԱՐՆԵՐՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ, ՀՈՍԱՒԻՏ ՆԻՒԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti. օճառ արդուզարդի համար։ Ambrosial cream, օճառաւոր քրեմ ածիլուց յետոյ մարդու համար։ Crême de Fraises մարմնի կակղացնելու համար։ Poudre de Cypris զովացնելու և ճերմկցնելու համար մարմնի։ Stilboïde թոյլ տալու համար մազերուն և մորուքին։ au Athénienne et Eau lustrale հատ խնդիրք և մարմնի համար գլուխը։ Alcoolat de Cochlearia ատամներու համար։ Eau de Chypre արդուզարդի համար։ Թաշկինակի համար հոտաւէտ նիւթեր՝ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine. Imperial Russe.

1808 — 21—26

ՄԻ՛ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱՊԹՊԷՍ ԱՅՑԵԼՆԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալաբրի, 120

Քարաքէշի ալրիարին դէմ. ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Մէրայի Լիսէին դէմ ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ Վինկէրի կարի մեքենային «վերծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) 1761

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՀԱԳԻՆ ՁԵՂՈՎ

Պ. ՄԷՅՖՈՒՐ

Ժ. ՏԷԼՈՒՐՄ, ՑԱՋՈՐԴ (Օ ՎԻԼ ՏԷ ՖՐԱՆՍ)

3, Երկանճըլար փողոց, Գալաթիա

Վաճառումն սկսած է Ոկտեմբեր 3/15ին

Ծան. Բոլոր գիները նշանակուած են դրուչով.

Գոտիներ, Գուլպայ, Բաճկոնակ, Հովանոց, Գուլաշան, Բարիզեան չամիկ, Ամեն տեսակ փողպատ, Կրնօպլի ձեռնոց, Մատամբոլ, Ֆլանէլ, Ծածկոցք, Մէրլինոս, Թաշկինակ, Ճամբորդութեան առարկայք, Սրնտուկք, Կաշեայ առարկայներ, Գոհարեղէնք և Արծաթեայ ժամացոյցք եւ եւ։

10% զեղչ այն ամեն ապրանաց վրայ որոց գիները չեն նշանակուած ցրուեալ Ազդագրերուն վրայ։

2155 — Ժ. ՏԷԼՈՒՐՄ
14—26 — Ցաջորդ Պ. ՄԷՅՖՈՒՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

Ա. Լ'ԷՍՔԻՒԼԱՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՐԻՋՆԵՐ

ԿԱՄ

ՓԱՑՏԻ ՄԱՆԱԾՈՑԷ ԿԱՊԵՐ

ԿԱՆԽԱՏՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Կառավարութենէն արտօնեալ Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ Ցանձնարարեալ բոլոր բժիշկներէն

Այս կապերն յարմարագոյն դատուած են թէ՛ բժիշկներուն և թէ՛ զանազան գործածողներուն։

Այս նոր կապերուն առաւելութիւնն հետեւեալներն են.

1. Մինչեւ հիմա կրողութիւն, այնպէս որ մէկ կապ մը կը բաւէ օրական ութ առաջ բացուելիք կապերը անհրաժեշտ էին։ (Փաստ մանածային իւր ծանրութեան 12 անգամը կը ծանէ)

2. Փայտեայ մանածային մասն աւելի յատկութիւնն է հանգնեցուցիչ։

3. Կապը միշտ ԲԵՐԷ-ԷՆ է և հանապազ առաջնակա՝ ա՝ կախ-ը կը մնայ։

4. Հիւանդին տարրերը կարենալով ազատօրէն շարժիլ, միշտ չոր կը մնան գործողութեան միջոցին։

5. Այս կապերը դիւրաւ կրնան դրուիլ և հանուիլ։ Կը բաւէ Թէոդորի գօտին անցունել կամ ժապաւէնով մը կապել երկու ծայրերն։

6. Այս կապերուն ԶՕՓԱԶԱՆՆ ԱՀԱՆԱՒԻԹԵԱՆ պատճառաւ կարելի է մէկդի նետել զանց գործածութենէն յետոյ, որ ճերմկեղէնի մաքրութեան և խնայողութեան տեսակէտով շատ կարեւոր է։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Դեղագործ Ցէրա Սուտա, Ֆոմիլուս Սբլաֆլ, Ֆրանսուա Քանգաբ, Բրիտանական դեղարան և Պ. Ռենատ ասիատէս, (Բերա), Ս. Գասգարիանէ, Թիթոս և Աքէսմարիոս (Գալաթիա), Տ. և Մ. Մէկլիի, Ժ. Սբէլ (Պոլիս)։

Պ. Հ. Հարդմանի և Քիոլէնի գործարանն ի Հանէվրէ՝ մասնաւորապէս կը յանձնարարուի բժշկաց և դեղագործաց՝ իւր վիրաբուժական զանազան կերպասներուն, քիմիական այլ և այլ պատրաստութեանց համար, ինչպէս և վիրաբուժութեան և դեղագործութեան մէջ գործածեալ զանազան առարկայից պատճառաւ։

Այս բոլոր նիւթերը կը գտնուին վերոյշեալ դեղարանց մէջ։

Թարգմանչաց համար ընդհանուր գործատան է Ֆիլէր Պեան, Ֆրնտըլեան խան, Պոլիս։

1922 — 14—26

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅՐԸՆԱ

Տարեկան ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Պ. Ալիմեան, Ալիթոլ խան Պահչէ-գաբու Գալաթիա կամ Ղալաթիոյ Մէրիմեանի խոցոց Իզզէ բաղչա խան թիւ 6

686

ՌՈՒՍԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՌԱՔՈՒՇ ՄՈՒՇՃԱԿՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ի ԲԵԴՐՍԳՈՒՐԿ

1860 T.P.A.P.M. С.ПЕТЕРБУРГ.

ТОВАРИЩ. РОСС.АМЕРИКАНСК. РЕЗИН. МАНУФАКТ.

AMERICAN INDIA RUBBER CO. RUSSIA

Դարձեալ, ներկայացուցիչ յիշեալ գործատանին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր անցեալ ձմեռ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՌԱՔՈՒՇԻ ՄՈՒՇՃԱԿՆԵՐՆ ունեցան իրենց վայելչութեան և հաստատութեան պատճառաւ, անոնց չատ մը կեղծերը յիշուած են, եւ հետեւարար անոնք որք կ'ուզեն բուն ՀԱՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՇՃԱԿՆԵՐԷՆ գնել, պարտին ուշադրութիւն ընել գործարանի նշաններուն որք դրուած են մուշճակներուն ներքնամասի վրայ։

Փաքրարանակ կը ծախուի բոլոր կոշկավաճառաց քով։

Պահչէ-Գաբու, Պոլիս։ — Ներկայացուցիչ ընկերութեան՝ մեծաքանակ վաճառման համար։

10—25 — 2035

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷՒՈ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան

(Պահչէ էաբու Ճելալ Պէյ էսքի դուկ, թիւ 2)

Ըստ խնդրանաց արդոյ յանախորդաց, այս անգամ մթերանոցիս մէջ ճիւղ մը հաստատած եմ լաւագոյն կարգաւորութեամբ ամեն պատոյից համար։ Վաճառորդք իրենց գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառաց մաքրութեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին մանրաբոլորվէնի չոր բլաքներ նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վիէննայի եւ Բարիզի ցուցահանդէսներէ ոսկի եւ արծաթի չքաղաքներով օժտեալ է Թաշէրի չոր բլաքներ որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուաւոր ազգաբնակաց փորձով հաստատած են։ Կը գտնուի օպիէթիի, չանդը նուռ եւ քաղիօն, ալիւմնի լաւ տեսակ թուղթեր, բազմաբնոյթ եւ ապակի եւ քաղիօի տեսակի բիւ վիմներ, մանիֆէսիմի լարեր եւ գունաւոր լարտերներ ու չամէներ եւ սամն տեսակ գեղարուեստ։

Ֆալէրի բլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարաց օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձել սոյն բլաքները։

Մթերանոցս Ֆալէրի եւ Մոնբոլէի բլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Բանկիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։

1868

Ամբողջութիւն առ լուսանկար և արտաքսուր.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 14 Օգոստոս 1888)

ԳԻՒՄ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԼԷՕՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կառ. թիւ 2 Ա.Մ.օր.	Կառ. թիւ 52 Ա.Մ.օր.
	Երեկոյ ժ. Ր.	Առաւ. ժ. Ր.
Կ. Պոլիս ... մեկնումի	8 13	
Գումէ-գաբու		7
Եէսի-գուլէ		7 14
Մարդիգիւզ		7 27
Ա...թէ-Քսանտա		7 50
Քիւչիւք—Զէքմէճէ		8 3
Լարմա—գուլէ	9 30	8 14
Չատալճայ	9 52	8 53
Գեանգճէ		9 26
Սիլիվրի	10 19	10 7
Զէրէքէքէյ ժամանումի	12 02	10 40
Զէրէքէքէյ մեկնումի	12 04	11 44
Զորլու	12 46	12 26
Մուրատլը—Քէօքէլի		12 51
Սէիուլէր—Զէյթինլիք		1 43
Լիւլէ—Պուրկազ	2 16	2 33
Պապա—Իւպէի	2 47	3 3
Բայրա—Լէզ		3 44
Ուզունճա—Քէօփրիւ	3 34	4 28
Գուլէլի—Պուրկազ	4 14	5 9
Ուրլի		5 58
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	5 10	6 30
		6 33
		7 40
	Առաւ.	Երեկոյ

Կառախումբ Պլէօվայէն մեկնող	Կառ. թիւ 101 Ա.Մ.օր.	Կառ. թիւ 121 Բ.Հ.Ր.
	Երեկոյ ժ. Ր.	Առաւ. ժ. Ր.
Պլէօվա մեկ.	3 57	
Սարամպէյ	4 17	
Թոմիտ Բազարճըք	4 43	
Փիլիպէ ժամ.	5 37	
Փիլիպէ մեկ.	5 47	8 50
Գաթիսկիցա—Աթանիմաք	6 9	9 17
Բազարկը	6 40	9 57
Եէնի Մահալլէ	7 5	10 41
Գեյաշճըք—Հաստէյ	7 54	11 51
Թրընովա-Սէմէնլի ժամ.	8 29	12 35
		Ե. Երեկոյ
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.		Հրաւէր
Հաթմանլը ժ.մ.	8 54	1 20
	մեկ. 8 58	1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժ.մ.	9 13	2 08
	մեկ. 9 34	3 07
Գատըքէյ	10 19	3 32
Ադրիանուպոլիս ...ժամ.		4 13
	11 14	4 50
	Երեկոյ	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 402 Ա.Մ.օր. Առաւ.	Կառ. թիւ 122 Խառն Բ.Հ.Ր. Առաւ.
	Ժ. Ր.
Ադրիանուպոլիս ...մեկ.	5 20
Գատըքէյ	
Մուսթաֆա բաշա ժմ.	6 15
	մեկ. 6 40
Հաթմանլը ժմ.	7 21
	մեկ. 7 36
Թրընովա-Սէմէնլի ժամ.	8
	1
	Երեկոյ
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.	8 8
Գեայաճըք—Հաստէյ	8 44
Եէնի—Մահալլէ	9 33
Բազարկը	10 4
Գաթիսիցա—Աթանիմաք	10 31
	ժամ. 10 52
Փիլիպէ մեկ.	11 2
Թաթար Բազարճըք	11 57
Սարամպէյ	12 24
Պէյօվա ժամ.	12 43
	Երեկոյ

Կառախումբ Պլէօվայէն մեկնող	Կառ. թիւ 121 Բ.Հ.Ր.
	Առաւ. ժ. Ր.
Պլէօվա մեկ.	
Սարամպէյ	
Թաթար Բազարճըք	
Փիլիպէ ժամ.	
Փիլիպէ մեկ.	8 50
Գաթիսիցա—Աթանիմաք	9 17
Բազարկը	9 57
Եէնի Մահալլէ	10 41
Գեյաշճըք—Հաստէյ	11 51
Թրընովա-Սէմէնլի ժամ.	12 35
	Ե. Երեկոյ
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.	
Հաթմանլը ժ.մ.	1 20
	մեկ. 1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժ.մ.	2 08
	մեկ. 3 07
Գատըքէյ	3 32
Ադրիանուպոլիս ...ժամ.	4 13
	4 50
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 221 Բ.Հ. Դ.Հ. Ուր.	Ժ. Ր.
Ադրիանուպոլիս ...մեկ.	7 15
Ուրլի	8 06
Ուզունճա—Քէօփրիւ	8 38
Բայրա—Լէզ	9 08
Պապա—Իւպէի	9 50
Լիւլէ—Պուրկազ	10 42
Սէիուլէր—Զէյթինլիք	11 20
Մուրատլը—Քէօքէլի	11 59
Զորլու	12 36
Զէրէքէքէյ ժամ.	1 35
	մեկ. 2 29
Սիլիվրի	2 44
Գեանգճէ	3 34
Չատալճայ	4 29
Լարմա—գուլէ	4 59
Քիւչիւք—Զէքմէճէ	5 51
Գեայաճըք	6 14
Մարդիգիւզ	6 17
Ա...թէ-Քսանտա	6 54
Գումէ-գաբու	7 7
Եէսի-գուլէ	7 22
Գուլէ-Գաբու	7 39
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	7 51
	8 15
	Առաւ. Երեկոյ

ԹՐԸՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բ.Հ. Դ.Հ. Ուր.	Ժ. Ր.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Փիլիպէէն ժմ.	12 35
Ագրիանուպոլսոյն ժմ.	1 5
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.	1 35
Գարաքուշնար	2 19
Բասմէ—Թահալլէսի	3 22
Եէնի—Զաղրա	4 29
Սիլիվրի—Փէրմանլը	5 25
Եամպօլու ...ժամ.	6 18
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 321 Դ.Հ. Եր. Շա.	Ժ. Ր.
	Առաւ.
Եամպօլու ...մեկ.	8 10
Սիլիվրի-Փէրմանլը	9 10
Եէնի—Զաղրա	10 11
Բասմէ—Թահալլէսի	11 17
Գարաքուշնար	12 16
Թրընովա—Սէմէնլի ժամ.	12 50
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Ադրիանուպոլսոյ համար մեկ.	1 20
Փիլիպէի համար մեկ.	1 40
	Երեկոյ

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՁ

Կառախումբ Թ. 222 Դ.Հ. Եր. Շա.	Ժ. Ր.
Տէտէ—Աղաճ ...մեկ.	11 50
Ֆէրրէ	12 56
Պիտիլլի	2
Մոնֆլի	3 3
Տիմիթօքա	4 15
Գումէլի—Պուրկազ	4 58
Ուրլի »	5 26
Ա. Պոլիս ...ժմ.	6 20
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 221 Բ.Հ. Դ.Հ. Ուր.	Ժ. Ր.
	Առաւ.
Ա. Պոլիս ...մեկ.	9 20
Ուրլի »	10 19
Գումէլի—Պուրկազ մեկ.	10 59
Տիմիթօքա	11 35
Մոնֆլի	12 57
Պիտիլլի	1 50
Ֆէրրէ	2 51
Տէտէ—Աղաճ ...ժամ.	3 50

577

Սարաքեմ վարկեանները գիշերուան ժամու կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչև առաւօտեան ժ. 5 39 (Ք. Ե)

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ